

Poštšina plačana v gotovini.

PRIJATELJ

Š T E V. 4
APRIL 1940
LETO XIV

PRILOGA: *Za pridne roke*

Otona Ring-a tekoči lep

Syndetikon
skleji, zlepi, skita vse.

Zahtevajte za Vaše žimnice in tapecirano pohištvo žimo samo z zaščitno plombo

»STERILIZIRANO«

ZADRUŽNA TOVARNA
ŽIME

STRAŽIŠČE
PRI KRANJU

Naša žima je higiensko očiščena in sterilizirana na pari 115° C, ne diši, je brez maščobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v ta namen z najmodernejšimi stroji in aparati.

Odklanjajte žimo iz prepovedanih šušmarskih obratov, ker je slabo in nehygiensko izdelana, ni desinficirana, vsebuje fermente in ima neprijeten duh. V njej se zaredijo molji in mrčes.

Prepričajte se pred nakupom! — Naše cene so najsolidnejše!

Zato zahtevajte samo žimo z zaščitno plombo.

»STERILIZIRANO«

Jože Žabjek

KNJIGOVEZNICA
LJUBLJANA
DALMATINOVA 10

Najmoderneje urejena delavnica za vsa knjigoveška dela. Hitra in točna postrežba pri nizkih cenah. Izdelovanje posebnih akcidenčnih vezav po individualnih osnutkih. Trgovske knjige po naročilu, lastni črtni stroj za vse vrste rastriranih tiskovin. Izvirne platnice za »ŽENO IN DOM«

TELEFON 24-87

Tehnično dovršene pisalne stroje

Deall

Erika

dobite pri

The Rex Co. Ljubljana

Gorišče št. 10

Telefon št. 22-68

KLIŠEJE

ENO- IN VEČBARVNE

JUGOGRAFIKA

LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP 23

★ Zjutraj,
zlasti pa zvečer

SARGOV

KALODONT

Proti
zobnemu
kamnu

Zdrav je samo tisti,
ki lahko
pravilno žveči hrano!

Slabo pregrizena hrana obtežuje želodec in večkrat povzroči obolenje. Zaradi tega pazite zlasti na nego zob in se varujte zobnega kamna, ki lahko razmaja zobe in povzroči, da pre-rano izpadejo.

Trdni in zdravi so samo tisti zobje, ki so brez zobnega kamna. Uporabljajte za nego zob vedno Sargov Kalodont! Ta izvrstna zobna pasta vsebuje sulforicin oleat, ki razkrajja polagoma, vendar zanesljivo, zobni kamen in prepreči njegovo ponovno tvorjenje.

Rešitev ugank štev. 3

Križanka.

Vodoravno: 1. govor, ponos; 2. osat, s, Dana; 3. val, rak, vat; 4. e, imovina, a; 5. d, top, sad, n; 6. lik, n, m, mak; 7. v, Anice, k; 8. o, Krapina, o; 9. lir, ton, Rim; 10. Adam, n, soda; 11. risar, ranar. — Navpično: 1. goved, volar; 2. osa, l, idi; 3. valiti, Kras; 4. to, mo-kar, ma; 5. r, rop, nat, r; 6. vas, Ni-pon; 7. p, kis, cin, r; 8. od, namen, as; 9. navada, Aron; 10. ona, k, Ida; 11. satan, komar.

Posetnica:

Zdravnik.

Izpopolnilnica:

Sila kola lomi.

Kvadrat.

Pavel, Adeia, velik, elita, lakaj.

Uganke štev. 4

Križanka.

Vodoravno: 1. skopljena domača žival; kraj. prislov (obr.). — 2. ptica; ima jo oglar. — 3. opomin, da moraš biti pozoren. — 4. sogl.; objavljen je kake knjige; predl. — 5. Slovan; sogl.; predl.; drevo. — 6. Staro ime slovenskega mesta; črke, tudi besede (srb.-hrv.). — 7. od črvov naglodian; števnik (obr.). — 8. kakšni so lisjaki?; krstno ime in začetnica priimka l. 1938. umrlega slov. književnika. — 9. štajerski kaz. zaim.; predl.; druga oblika za ata. — 10. dve kači brez glave; kača; hoditi. — 11. zanikan pom. glagol; veznik; polj. mera; os. zaim. (obr.). —

Navpično: 1. sogl.; s svinčnikom uničen. — 2. žuželka (4. skl.); tisti, ki umirajo. — 3. podrobno pripovedovati (o kakem dogodku). — 4. uvažanje; tujka za ravan (ravni); sogl. — 5. napije (komu); obl. os. zaimka. — 6. dva sogl.; predl. — 7. neogroženost (množ.); pritr-dilnica. — 8. mamilo; ne desna; sogl.

— 9. zelo prositi. — 10. čutilo; usehniti.
— 11. sogl.; ostrega jezika.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

Zamenjalnica.

Rame, Golar, noge, sok, selo.

Premenjaj črke, da dobiš nove be-sede. Začetnice novih besed ti povedo važno živilo.

Dobro okus

je posebna prednost odvajalnega sredstva Darmol. Vrh tega deluje milo in brez bolečin. Zato uživajo odrasli in otroci radi Darmol

Dr. Ing. J. W. J. 1935

DARMOL

številnica.

11, 1, 4 — 10, 3 — 4, 1, 4, 7, 9 — 1, 8, 9, 3, 5, 10, 4, 7 — 12, 9, 2, 6, 2.

Ključ: 8, 7, 10, 11, 7, 5, 4, 1 = sokolu podobna roparica, ki rada gnezdi v zvonikih.

3, 6, 2, 11, 2 4 = imovina.

9, 7, 4, 1, 12 = del obleke.

Enačba.

$(a-b) + (c-\check{c}) + (d-e) = x$

a = rokodelc, b = huda vročina, c = pribor, $\check{c}$ = del obraza, d = plovci, e = pomožni glagol, x = mesto v Jugoslaviji.

Za polovično ceno 15.— dinarjev je na razpolago samo še nekaj izvodov knjige dr. Lada Vavpetiča «Življenje in zapisana pravica».

Meseca maja bo izšla druga izdaja, ki pa bo veljala 32.— din.

Knjiga «Življenje in zapisana pravica» Vam da pravne nasvete za vse prilike v življenju od rojstva pa do smrti. To je knjiga, ki jo potrebuje

vsaka družina, vsak trgovec, obrtnik, uradnik, delavec itd.

Zato še danes nakažite 15.— din za to koristno knjigo.

Ako nimate položnice, jo dobite pri vsakem poštnem uradu za 25 par. Na to položnico zapišite «Priatelj», uprava, Ljubljana, štev. 16.104.

„DOMA“

Doma — to je izraz, katerega prave vsebine veliko ljudi ne razume popolnoma. In vendar toliko pove in lahko strašno mnogo pomeni. Pa tudi tako malo. Kakor pač pride.

Doma biti se lahko pravi: vrniti se iz bojov in naporov v mirno zavetje, uživati na tistem domu to, kar smo si s trdim delom zaslužili.

Doma biti se lahko pravi: za nekaj časa pozabiti na stisko in skrb in počivati.

Doma biti pa se tudi lahko pravi: biti na kraju sovraštva polne nesloge, pekočega trpljenja in globokega obupa.

In potem so še ljudje, katerim dom ne pomeni nič drugega kakor nekoliko prostornejšo garderobo, v kateri se malo odpočijejo, kadar pridejo z dela, potem pa se hitro preoblečejo in hitijo ven v svet, v katerem se baje ne dolgočasi.

Skoraj ne moremo ljudi po ničemer bolj spoznati, kakor po njihovem domu in po tem, kako znajo biti doma. So ljudje, ki se samo takrat čutijo srečne, če se snidejo s čim več ljudmi njihove vrste, drugače pa se dolgočasi. Potem so ljudje, ki so sami s seboj nezadovoljni in napravljajo ta nezadovoljnost iz doma samo kraj mučnega spoznavanja samega sebe. In spet drugim je postal zakon veriga, ki spaja in veže nekaj tujega, nekaj nasprotujočega se, in jim je dom postal ječa, iz katere hočejo čim večkrat uiti.

Taki ljudje sploh ne vedo, kaj se pravi biti doma. Njim je življenje samo to, kar je izven štirih sten njihovega doma.

Mogoče pa je tudi nasprotje. So možje, ki se zunaj — v življenju — iz kakršnega koli razloga ne uveljavijo in se potem čutijo slednjič doma proste in neobremenjene. Ti možje hočejo pred samim seboj, morda tudi še pred ženo in otroki, na tistem domu igrati to, kar bi bili tako radi v življenju. Hočejo vladati, hočejo biti občudovani in čašчени, včasih hočejo celo, da se jih doma vse boji.

Kopico denarja

si boste prihranili, če vse, kar potrebujete osebno zase, za svojo rodbino, za svoj dom in za gospodinjstvo,

naročate po pošti

s pomočjo naših bogatih katalogov, katere Vam bomo na zahtevo poslali brezplačno.

veleblagovnica

Kastner & Ohler

Zagreb, Ilica 4 in 6

Potem so žene, katerih edini ponos in vse življenjsko veselje obstoji v tem, da čistijo in snažijo, kar je že davno čisto in snažno, da urejajo, kar je že davno urejeno, da skrbijo za udobnost, ki jo ravno ta prevelika skrbnost ubija in uničuje. Tudi one nimajo doma v najboljšem, najglobljem smislu besede, ampak večjemu stanovanju, ki jim povzroča zelo veliko truda.

Le malo ljudi ve, da je dom kraj miru, pokoja in ugodja. Dom ni posvečen puhlemu zadovoljstvu, temveč hrepenjenju po vsem lepem, veselju nad življenjem. Naj je naš dom v koči ali v palači, v razkošnem stanovanju ali v preprosti, skromni sobi, zmeraj je lahko središče življenja, ki je res vredno, da ga živimo.

ELEKTRO-LUX HLADILNIKI

na električni ali plinski ali petrolejski pogon, brez motorja, brez kompresorja in brez tekoče vode, v raznih velikostih, posebno konstruirani za gospodinjstvo

ELEKTRO-LUX, ZAGREB, Praška ulica 8. dvor. Telefon 23-924
TEHNA D. Z O. Z., LJUBLJANA, Mestni trg 25/1. Telefon 25-80

Ines:

BODIMO ZAVEDNE!

Naša lepa domovina, katere svobodo smo tako drago odkupili, preživlja spet težke dneve. Temni oblaki se zbirajo nad Evropo in groze nam vsem. Morda se bliža čas novih bridkih preizkušenj za naše može, sinove, in za nas, ki smo kot matere, žene in sestre povezane z njimi s svojo srčno krvjo.

Zato ne smemo zlasti v teh odločilnih dneh niti za bežen trenutek pozabiti, kaj in kdo smo. Da smo pripadnice velikega plemena Slovanov, ki ga nobeno suženjstvo ni zatrla in ne bo moglo zatreti, dokler bomo Slovanke zvesto izpolnjevale izročilo svojih prednikov, da bomo svojemu rodu ohranjale neoskrunjen naš lepi jezik in naše narodne slovanske običaje.

Ljubezni do domovine ne skrivajmo v svojem srcu, ampak jo pokažimo povsod in vselej, kadar se nam nudi priložnost. Lepo in dobro je, če znamo tuje jezike, ker pravijo: kolikor jezikov znaš, toliko ljudi veljaš. Zaradi tega pa ne smemo zanemarjati svoje materinščine ali se je morda celo sramovati ter brez potrebe spakedrano lomiti tujščino zato, ker si domnevamo, da bomo s tem «naredile vtis», da smo zelo izobražene. Oh, drage moje, kako napačno je to! Prav s tem bomo dokazale, kako pomanjkljiva je naša izobrazba. Tudi s tujerodci se skušajmo sporazumeti najprej v svoji materinščini, zlasti z onimi, o katerih vemo, da živijo že dlje časa v naših krajih in bi se bili lahko naučili našega jezika. Če jedo naš kruh, se spodobijo, da se potrudijo in se nauče tudi našega jezika! Kako pa je z nami, če pridemo v tuje kraje? Dvomim, da bi kje naletele na tujca, ki bi se iz vljudnosti in ustrežljivosti skušal z nami sporazumeti v našem jeziku. To bodi merilo tudi za nas!

Pokarati moramo tiste mamice, ki so tako srečne, da lahko svojim otrokom poleg lepih oblek in dobre hrane privoščijo tudi tujo vzgojiteljico, ki potem žlobudra z otrokom v svojem jeziku, še preden se je prav naučil govoriti. Ali se vam zdi to prav in lepo? Po mojem so takšne matere izdajalke svoje domovine in svojega naroda. Saj ne ugovarjamo, da se otrok poleg materinščine uči tudi tujih jezikov, toda poudarjamo: tudi! Takšno učenje pa naj pride na vrsto šele takrat, ko bomo prepričane, da nam otrok lepo in pravilno obvlada materinščino. In te tudi potem ne sme zanemarjati.

Kaj pa naša materinščina? Kakšna pa je? Tudi to je veliko in važno vprašanje. Človek res ne ve, ali naj bi se smejal ali razjokal, če sliši takšenle pogovor med mamico in malčkom:

Sinček (pred izložbo z igračami): «Mami, poglej, kaj pa je tisto tam?»

Mamica: «Mašince, saj vidiš. In kakšen luštkan ravfenček ima, joj, joj.»

Ko pride tak fantiček v šolo in mora napisati slovensko prosto nalogo, seveda ni čuda, da tudi kakšen «ravfenček» ali «mašince» zaide vanjo. Učitelj pa seveda s takšnimi rečmi ne more biti zadovoljen, in naloga je ocenjena z «nezadostnim». Tega pa skrbna mamica kar ne more razumeti in se pritožuje prijateljicam:

«Naš Pubi ima pa strašno smolo. V vseh predmetih je odličen, le slovenščina mu ne gre in ne gre. Najbrž je učitelj pristranski.»

Seveda, ljuba mamica, izgovor je dober, če ga mačka na repu prinese. Toda morda to niti izgovor ni, in se ti res svoje krivde ne zavešaš. Malo se zamisli in pobrskaj po spominu: kako si govorila s svojim otrokom takrat, ko so ga njegove mlade, slabotne nožice prvič ponesle v svet in je videl krog sebe toliko novih reči, da te je nenehoma spraševal in samo spraševal? Ali ti je bilo sploh kaj važno to, kako in kaj govoriš s svojim otrokom? Ali si se zavedala, da mu z vsako novo živo besedo predajaš sveto izro-

(Konec na str. 164.)

*K*ako očarljiva je sveža in nežna koža – kako neizogibno potrebno je milo, ki jo neguje!

ELIDA MILA

ELIDA BELI ŠPANSKI BEZEG
snežnobeke barve
omamljivega vonja

**Lepe vzorčaste svile
za pomlad in poletje:**

MANUFAKTURA

T. Ks.

Sarivan
LJUBLJANA, MESTNI TRG 42

PRIJATELJ

ŠTEV. 4

APRIL 1940

LETO XIV

POT DO USPEHA

Dale Carnegie:

Ljudem se moramo priljubiti

(Nadaljevanje).

V dveh mesecih si pridobite lahko več ljudi za svoje prijatelje s tem, da se za druge zanimate, kakor si pridobite prijateljev v dveh letih s tem, da si prizadevate, da bi se drugi za Vas zanimali.

In vendar vemo, da je mnogo ljudi, ki delajo v življenju venomer to napako, da hočejo, da bi se drugi ljudje za nje zanimali. Toda to ne gre! Ljudje se ne zanimajo ne za Vas in ne za mene, ampak le za same sebe, zjutraj, opoldne in preden gredo spat.

Če bomo zmeraj hoteli samo na svojo okolico delati vtis in si prizadevali, da bi se ljudje zanimali za našo osebo, ne bomo nikoli imeli pravih, dobrih prijateljev. Resničnih prijateljev si ne pridobimo na ta način.

Osebe, ki se prav nič ne zanimajo za svoje soljudi in jim ni nič do njih, imajo največje težave v življenju in prizadevajo drugim največ škode. Ti ljudje so vir vseh velikih neuspehov človeštva.

Le prepogosto nam je samim do tega, da bi se napravili priljubljeni in si pridobili prijateljev, a pri tem ne pomislimo, da moramo tudi mi s svoje strani nekaj k temu prispevati: čas, trud, misli in pravi čut za svojega bližnjika in njegove želje.

Že dolgo let si prizadevam, da bi izsledil in izvedel rojstne dneve svojih prijateljev. Kako storimo to najlažje?

Jaz osebno se niti najmanj ne menim za astrologijo, vendar pa včasih vprašam drugega, ali da on kaj na njo, ali veruje v zveze med rojstnim datumom ter nadarjenostjo in značajem. Na ta način ga kar tako mimogrede pripravim do tega, da pove dan in leto svojega rojstva. Pravi torej na primer, da se je rodil 24. novembra. Jaz si ta dan zapomnim, in ko obrne hrbet, si ga zapišem. V začetku leta si vse te datume za beležim v svoj koledar, ki me potem kar sam od sebe spomni na vsak rojstni dan. Ko se potem ta dan približa, odpošljem pismo ali brzojavko. Prosim Vas, nikar takih reči ne podcenjujte! Bodite prepričani, da napravi voščilo izvrsten vtis.

Drug zelo važen pripomoček, kako si pridobim naklonjenost ljudi, je to, da jih prijazno in živahno pozdravljamo. Kadar jih srečamo, jim moramo pokazati, da nas veseli, ker jih spet vidimo in slišimo. Isto storite tudi vselej, kadar govorite s kom po telefonu. Vaš »halo«, ki ga zakličete v aparat, naj zveni sveže in izpodbudljivo, nikakor pa ne — Bog obvaril — nejevoljno in dolgočasno, ker Vas je oni drugi zmotil.

Prvo pravilo, če hočete biti priljubljeni, je:

Zanimajte se odkritosrčno za usodo svojih soljudi

Nekega dne sva se sešla Maurice Chevalier in jaz. Odkrito moram povedati, da sem bil nekoliko razočaran. Sedel je ves čemer in ni nič govoril. Morebiti je bil slabe volje, vsekakor pa je bil pravo nasprotje tega, kar sem pričakoval — dokler se ni nasmehnil. To je približno tako učinkovalo, kakor da je sonce posijalo izza oblakov. Jaz mislim, da bi bil on brez tega smehljaja še danes to, kar je bil prej: pariški mizor, kakor njegov oče in njegovi bratje.

Dejanja prepričujejo vedno bolj, kakor besede, in smehljaj lahko govori: »Vi ste mi všeč, Vi me osrečujete. Vesel sem, da Vas vidim.«

Pri tem pa nočemo prezreti, da ima vsako smejanje tudi svoje nevarnosti: kakor hitro namreč postane mehanično in se izprevrže v običajno rezanje. Pravi, učinkoviti smeh mora priti naravnost iz srca, mora biti tiste vrste smeh, ki vpliva na kupca, da rad plača zahtevano ceno, ne da bi se obotavljal.

Dalje sem iz svojega besednega zaklada za vedno črtal besedo »kritika«. Zdaj hvallim iz vsega srca, namesto da bi se pri vsaki reči na čem spotikal, kakor prej. Tudi ne govorim več samo o tem, kar bi jaz rad, ampak prvo so mi želje drugih. Vse to je moje življenje docela preobrazilo in preoblikovalo. Veliko bolj sem srečen, kakor prej, in notranje bogatejši. To pa je končno glavno!

Naša volja je neodvisna in nam lahko morebiti izgubljeno radost spet povrne, tako da se nam zdi, kakor da te radosti nismo nikoli izgubili.

Vsakdo izmed nas išče svojo srečo na svetu. Je pa samo ena pot, kako najdemo to

srečo: ako namreč nadzorujemo svojo miselnost. Zakaj sreča ni odvisna od zunanjih pogojev, temveč od naše notranje pripravljenosti.

Ne dela Vas srečnih ali nesrečnih to, kar imate, kar ste, kjer ste ali kar ravno delate, ampak to, v kakšnem odnosu ste do vsega tega: to Vas dela srečen! Dva človeka lahko isto delata in v istih okolištinah. Oba imata iste dohodke in isti ugled — pa je vendar eden srečen, drugi pa nezadovoljen. Zakaj? Čisto preprosto zato, ker to, kar imata, različno ocenjujeta.

Kadar koli zapuščate svoj dom, držite glavo pokonci in izbočite prsi. Vsrkavajte sonce, kolikor morete, pozdravljajte svoje prijatelje s smehljajem na ustih in, če podajate komu roko, storite to priskrbeno. Nikoli se ne bojte, da bi Vas kdo napačno razumel, in ne izgubljajte časa z mislijo, da imate tudi sovražnike na svetu. Natanko premislite, kaj hočete, in potem idite naravnost proti svojemu cilju. Vse Vaše misli naj bodo usmerjene na veliki cilj, na vzor, ki Vam je pred očmi. Potem boste sami neopazeno rasli v ta vzor, boste vzeli njegove poteze nase in tako delali, kakor Vaš vzor. Pred očmi Vam je n. pr. vzor vedno delavnegega, za splošnost dragocenega človeka — in od dne do dne se boste temu svojemu vzoru bolj približevali. Misel, ki je neodvisna, ustvarja in lahko napravi iz človeka res to, kar bi bil rad.

Veliki kitajski modrec, ki je znal stvari in ljudi sveta tako gledati in presojevati, kakor nihče drug, pravi: »Kdor se ne zna in ne more smehljati, naj svoje prodajalne sploh ne odpre.«

Zapomnite si:

Smehljaj nič ne stane, prinese pa veliko.

Smehljaj pride kakor blisk, in ne pozabimo ga nikoli več.

Ne moremo ga kupiti, ne priberačiti, ne si ga izposoditi, ne ukrasti. In nič ni vreden, če ni prostovoljen.

Če srečate koga, ki se je pod bremenom svojih skrbi odvalil smehljati, ga skušajte vsaj s svojim smehljajem razveseliti. Zakaj nikomur ni ta smehljaj tako potreben, kakor tistemu, ki meni, da se je smehljati za vedno odvalil.

★

Ako hočete biti torej priljubljeni, pomnite drugo pravilo:

Smehljajte sel

(Se bo nadaljevalo.)

Prosimo, pogledajte, če ste že nakazali naročnino za prvo polletje, to je 32.— din. Če še niste, tedaj še danes pošljite. Položnica je v tretji številki. Ako ste jo izgubili, dobite drugo za 25 par pri vsakem poštnem uradu, na katero za-
pišete: Prijatelj, uprava, Ljubljana, štev. 16.104.

Ob kašnji

Prišlo je poletje s kratkimi nočmi in vročimi dnevi. Trpinovi so se pripravljali na košnjo. Njihova senožet je visela za vrhom hriba na obojni strani, v njo je bilo po strmini tri ure hoda. Kosci in grabljačice so ostajali v senožeti po cel teden, ako je nagajalo vreme, tudi po dva. Le eden iz družine je ostal doma, da je pokladal živini in jo napajal ter molzel krave.

Tisto leto je bila določena za varuhinjo Terezija; čez zimo se je bila priženila k hiši. Nosečnost jo je ovirala, da bi mogla na tako dolgo pot in v neurejeno življenje. Manjkala jim je ena grabljačica. Preden je mati Doroteja utegnila poslati Lenko v vas, da naprosi kako dekle, je povedal Ferjan:

«Grabljačico sem že našel.»

«Katero?»

«Gmajnarjevo Franco.»

Ferjan se noseči ženi ni upal pogledati v oči.

«Zakaj pa prav njo?» se je razburila mati. «Kakor da bi ne bilo dovolj drugih!»

«In zakaj prav nje ne?» je revsnil sin in si klobuk potegnil globoko na oči. «Pa drugič vi prej poskrbite!»

Tereziji, ki je mesila kruh, so zastale roke, vsa kri ji je planila v obraz. Doroteja se je ozrla po nji, požrla jezo in se vgriznila v jezik, da je molčala. Grdo je pogledala sina in odšla v vežo.

Naslednji dan so se težko obloženi odpravili z doma. Gašper in Doroteja sta stopala zadnja. Lenka je bila pred njima. Ferjan in Franca, ki sta hodila skupaj, sta jih zelo prehitela. Lahkotno sta se vzpenjala po vijugasti stezi.

Dorotejo je koš tiščal k tlom, bolel jo je vrat, vendar je ves čas dvigala glavo in gledala za sinom in dekletom. Ferjanu se mudi, da bi ne slišali njunega razgovora. Franca je bila nizke rasti, malce zajetna, zdaj pa zdaj se ji je pobilsknil beli predpasnik; ruta ji je zdrknila na ramena, da so se ji v soncu svetile debele, skoraj bele kite las. Ferjan je bil razoglavljen, močna postava in svetli lasje so mu stremeli nekam navzgor. Rdeče se mu je svetil oznojeni vrat. Smejala sta se. Ferjan je dekletu zdaj pa zdaj ponudil roko, da ji je pomagal čez nevarna mesta. Pred njima je bil že gozd; kazalo je, da bosta zdaj zdaj izginila med drevjem.

Ustavila sta se, oslonila koše in počivala. Trpinka si je oddahnila in po strani pogledala moža. Nejevolja je ni opustila.

«To hitita,» je rekla, ko ju je došla, «kakor da nismo iz ene družine.»

Franco je oblila rdečica prav do las. Potem je hodila z Dorotejo, a Lenka z očetom. Ferjan je bil tiho razjarjen, še dolgo je obsedel na mestu, nato pa je hodil tako naglo, da jim je kmalu izginil izpred oči. Z vrha je odjeknil njegov jezni vrisk in udaril ob debela drevesa.

Dospeli so pred večerom. Svisli so stale tik za vrhom hriba v obširni rupi. Pod njimi se je po zgubanem obronku razprostirala z drevjem porasla senožet. Čez travo je vela sapa, da so se upogibale metenice in se kovinasto svetile v zahajajočem soncu.

Stari Trpin je pokosil travo v rupi. Nato so posedli, da se odpočijejo. Dom jim je bil za hrbtom, pred njimi je

ležala čisto nova pokrajina. Na tistem pobočju je mnogo niže, skoraj ob grapi, visela le ena kmetija. Med drevjem so se skrivala poslopja s slamnatimi strehami. Na desni in na levi, povsod sami bukovi gozdovi, med njimi le tu pa tam ozek pas senožeti. Na nasprotni strani se je dvigalo visoko skalnato gorovje, od sonca rdeče ožarjeno. Na položnem svetu pod njim dvoje vasi z bornimi njivami in senožetmi.

Niso se mogli nagledati; kakor da so stopili v čisto nov svet. S tistim večerom so se začeli zanje lepi, delavni dnevi sredi narave. Vsako jutro so zarana vstali in pozajtrkovali; nato so pele kose. Kosila je tudi Doroteja. Tega dela je bila navajena že iz mladosti; tu je nihče ni videl. Dekleti sta stresali redanice, grabili travo iz grmovja in jo stresali na bolj sončnih krajih.

Sonce je pripekalo, pokošena trava je bila suha v enem dnevu. Vsak popoldan so grabili. Ženske so nakladale, Gašper in Ferjan pa sta nosila v svisli pod vrhom.

Vsak večer, ko je sonce zašlo in je z nasprotnega hriba skozi mrak priplaval tenek glas zvona, so pomolili in nehali z delom. Moža sta nanesele vode in suhljadi, ženske pa so na prostem kuhale večerjo. Sedeli so v dišečem senu in tiho zajemali iz skled. Tedaj pa je bila že noč, pokrajina se je pogrezala v temo, na nebu so med oblaki gorele zvezde. Vzšla je luna, čez pobočje se je razlila mesečina, tenje dreves in grmovja s sencami so bile kakor počasti. Bilo je vse mirno, vse tiho. V vrhovih bukev je zdaj pa zdaj zašumela sapa, globoko iz gozda so se izvili skrivnostni glasovi.

Po večerji niso takoj plegli. Posedeli so še ob umirajočem ognju. Oče in sin sta kadila, Trpinka pa je sede z rokami objemala kolena in se zatapljala v misli. Včasih sta le dekleti tiho šepetali, sicer pa se je zdelo, da vsi prisluškujejo glasovom noči.

Kdaj pa kdaj je Franca zapela. Imela je lep, zvonek, nekoliko žalosten glas. Trpinka je vsa zavzeta poslušala. Čutila je, da se je dekletova pesem porodila iz najskrivnejšega čustva, iz neutešenega hrepenenja, ki je bilo premogočno, da bi ga mogla še dlje skrivati in zadrževati. Pritegnila je Lenka, v pesem sta posegli tudi Doroteja in Ferjan. Gašper, ki nikoli ni pel, je pomagal z brundajočim basom.

Spali so v svislih. Izmučeni od dela, so trdno spali, le Trpinka se je v nočeh večkrat prebujala. Bilo je morda neumno, a glodala jo je neka slutnja in ji ni dala miru. Podnevi in ponoči, ves čas je mislila le na Ferjana in Franco... V teh mislih so jo nehote obletavali spomini in ji pred oči čarali preteklost...

Po materini smrti je bila z bolehnim očetom sama ostala pri hiši. Zavedala se je, da ni lepa, da je skoraj fantovska. Iz tega občutka ni marala misliti na možitev. Ako bi jo kdo hotel, bi jo vzel samo zato, da bi sedel na gorkem. Zavidala je druga dekleta in skoraj sovražila fante, ki se nikoli niso ustavili pod njenim oknom. Tedaj je prišel bačač. Mlad je bil odšel v svet, vrnil se je s polno denarnico in nosil glavo kakor kak milijonar. Kdo ve, zakaj je začel zahajati k nji in ji plesti sladke besede, da je bila vsa srečna. Samo srcé jo je bilo, še njen obraz je dobil nekaj ženske lepote in nežnosti. Pol leta je to trajalo, potem se je nekega dne divje razjokala, da jo je bilo slišati po vsej vasi. Zapeljivec se je bil izmuznil v svet, nikoli več ga ni videla, nji pa je ostal otrok pod srcem. Od obupa in sramu bi bila najrajši skočila v prepad, a ni imela moči. Ko je prišel njen čas, se je potegnila v grmovje, tam bi bila porodila kakor zver in otroka zadavila, da je ni

izsledila teta Ana. Dobila je snubce kljub temu, a jih je surovo odbila. Po očetovi smrti, ko je bilo Ferjanu dve leti, je stopila v vas in sama zasnočila Gašperja. Ta je bil pošten nemanič, božji volek, o katerem je vedela, da ji nikoli ne bo očital pankrta. Res ga ji ni očital. Bil je ž njo vprežen kakor vdan volič, zmeraj je vozil, kakor je ona hotela.

Rodil se ji je Jernejc, ki je bil tedaj pri vojaki, potem še Lenka. Bila bi srečna, da ni bilo Ferjana. Ta je bil kakor izrezan iz svojega očeta, ki se je potepal nekod po svetu in medtem morda že umrl, ves iz njegovega mesa in duha... Stokrat ji je prišlo na misel, da z njim dela pokoro za greh, ki ga je storila iz slepe ljubezni. Kakor brezumen se je vse noči klatil okrog in se vračal šele proti jutru; razganjala sta ga kri in mladost. Ni se še mudilo za novo gospodinj, Doroteja je bila še krepka, vendar je sklenila, naj se Ferjan omoži. Morda se potem umiri. Mislila je na Franco. Bilo je vsem znano, da le z njo pleše na sejmi, a se je izkazalo, da ima Terezija večjo pravico do njega. Ferjan se je krčil, tedaj pa je mati vzrojila in udarila s pestjo po mizi: «Ona v hišo, ali ti iz hiše!» In pri tem je ostalo, Ferjan se je vdal. Franca je molčala, vse se je izvršilo brez velikega krika in zgledovanja ljudi.

Doroteja je kmalu z grozo opazila, da sta si Ferjan in Terezija tuja, kakor si le moreta biti tuja mož in žena. Sin ni imel za ženo lepe besede ne lepega pogleda. Tih, pomračen, zakrknjen vase, je hodil po delu. Obraz se mu je zasvetil le, kadar je prišel v Franičino bližino. In to se je godilo zmeraj pogosteje. Zvito je uporabil vsako priložnost, da jo je lahko mamil s svojimi besedami in smehom. Kazalo je, da je bilo dekle zlahka prebolelo prevaro. In kar je bilo najhujše, Franca je bila zaljubljena, da je vzdrtela, če je le zaslišala njegov glas. Oči so ga gledale vdano, zasanjano, kakor da so začarane. Zdelo se je, da se ji bodo veke zdaj zdaj zaklopile in se bo zgrudila brez moči, naj naredi iz nje, kar mu drago. Slepa za Terezijo in za ves svet, se je predajala le svojim čustvom.

O, o! Doroteja je zastokala, tako jo je zbolela duša. Franci ni zamerila, preveč je bila ženska, in saj je sama skoraj isto doživela. Ferjana pa je proti volji mrzila. Čutila je, da sramoto in nesrečo kliče v hišo. Kaj le hoče? Kaj misli? Zaman se mu je kdaj pa kdaj zazrla v svetle oči. Bile so neizrazne, le na njihovem dnu je ždelo nekaj grozečega, kakor hudourni oblak...

Neke noči so jo do prve zore trapile misli. Potem je zaspala kot ubita. Prebudila se je šele, ko je bil že svetel dan. V rupi je našla Lenko, ki je kuhala zajtrk. Lomila je suhljad in jo devala pod veliko kozico.

«Kje pa so drugi?» je vprašala.

«Oče je šel po vodo.»

«In Ferjan? In Franca?»

«Odšla sta po suhljad.»

«Kam?»

«Kaj jaz vem! Nekam za breg.»

Našla ju je za obronkom. Franca je sedela na trati, pred njo je stal Ferjan, se sklanjal k njeni glavi in ji vneto govoril na srce. Dekle ga je poslušalo, gledaje v tla, in z eno roko trgalo travo. Ko je zaslišala Trpinko, jo je pogledala z velikimi, plahimi očmi.

«Ferjan!» je mati srdito zaklicala. «Kaj pa počenjaš tu? K zajtrku in na delo!»

Sin se je zlecnil, se vzravnaval, hotel nekaj reči, a mu je materin grozeči pogled vzel besedo. Molče je potegnil klobuk na oči in izginil na stezi.

Trpinka je stopila k Franci, ki je obsedela vsa otrdela in zardelih lic gledala v predpasnik.

«Ali se ti ne zdi najbolje, da greš domov?» je Doroteja spregovorila z razburjenim, a odločnim glasom.

Dekle je vstalo.

«Ali me ne potrebujete več?»

«Pač. Še bi te potrebovali. Toda saj vendar sama vidiš, da je najbolje tako. Ne?»

O, da! Pač. Temu ni mogla niti smela ugovarjati. Vendar jo je zadelo kakor sunek v srce. Hkratu jo je zapekla sramota, da jo podijo sredi dela.

«Saj pojdem», je dejala z zamirajočim glasom.

«Da ne bodo zaradi tega otresali jezikov... reci... reci, da se ti je kaj zamerilo...»

Franca je zajokala, skrila obraz v predpasnik in odšla. Ni stopila do svisli po grablje.

Ferjan ni počakal zajtrka, vzel je koso in kosil, ne da bi se ozrl ali spregovoril. Slednjič je opazil, da Lenka sama stresa redanice in dela zagrabke. Vedno bolj začuden, se je oziral okrog. Bili so vsi napetih obrazov in se ni upal vprašati po dekletu.

Po obedu so se dvignili, da obrnejo zagrabek prejšnjega dne. Tedaj se ni mogel več premagovati.

«Kje pa je Franca?» je vprašal.

«Domov je šla», mu je odgovorila mati.

«Zakaj?»

«Ker sem ji jaz ukazala.»

Ferjanu je kri zavrela v glavo.

«Kateri hudič vam je dal to misel?» je besno zakričal. «Treba je bilo te sramote!»

«Sam si delaš sramoto!» je rekla Doroteja trdo in ga ostro pogledala v oči. «Sam jo tudi nosi!»

«Kar sami delajte!» je vrgel Ferjan grablje od sebe; bil je kakor iz uma. «Mar mi je, četudi vse hudič vzame!»

Tedaj je Doroteja dvignila grablje in ga s tako močjo udarila po plečih, da je zastokal in padel na roke. Pobral se je in s stisnjenimi pestmi stal pred materjo. Ukrotit se je, zaklel, stekel po bregu in izginil v gozdu.

Obrnili so zagrabek, nato so zopet prijeli za kose. Tisti popoldan niso grabili; pod rahlo oblačnim nebom se seno ni sušilo. Molčali so, se zagrebali vsak v svojo misel; glave so jim klonile kakor pod nevidnim bremenom. Pod noč, ko je sonce že zahajalo, se je Gašper trdo odhrkal.

«Doroteja, morda si se pa prenagčila», je dejal ženi. «Ne gre, da bi kdo človeka obsodil že na prvi pogled.»

Žena mu ni odgovorila. Gašper je le redko posegel v njene odločitve, zato so imele njegove besede tem večji učinek. Vendar se ni kesala, da je odslovila Franco. Le udarec z grabljami jo je pekel. Mati mu je, vendar bi tega ne bila smela storiti. Bolj ko se je bližal večer, pogosteje se je na skrivaj ozirala proti gozdu. Spomnila se je strica, Tevže mu je bilo ime; ta se je nekoč za malenkost obesil... Nazadnje ni mogel več prestajati. Obesila je koso na bližnji macesen in odšla k svislim.

Ferjan je vznak ležal na senu in spal s klobukom na obrazu. Grabilo jo je, da bi ga še enkrat udarila, bila je še vsa omamljena od hudih slutenj in strahu. Hkratu pa se ji je vzdih olajšanja in hvaležnosti izvil iz prsi. Sesedla se je in se široko pokrižala.

«Bog nas vari hudega... oče naš...»

Spodaj v senožeti je osla zvenela ob koso. Po pobočju so se pretakali poslednji žarki, iz grap se je že dvigal vijoličasti mrak. Doroteja je zakurila ogenj in s tesnobo mislila na jutri in na vse bodoče dni. Ustnice so se ji premikale, kakor da se pogovarja s plameni.

Taka je mladost

Oglejte si ga, tega mladička konjskega rodul Tale majhna iskra živalca res še ne more zavestno obvladati prekipevajočih življenjskih sil. Najmanj pa more krotiti svoje dolge, tanke noge. Poskočiti mora, visoko poskočiti, prav iznenada, dasi je še pravkar nekako dremavo in mirno stopala vštric svoje matere. In komaj se potem s svojimi gibkimi nogami spet dotakne tal, obstoji, obrne glavo in se poigrava s svojimi ušesi. V močnem pomladanskem vetru vihra dolga materina griva in ga ščegeta v drobni nossek. Kdo bi tedaj ne ponorel? Kakor blisk se zažene po velikem travniku, bije z nogami, dirja, kakor da sploh ne misli nehati divjati. Luca, ki je medtem že pridno mulila sočno travo, dvigne glavo in gleda svojega divjega otroka. Kako zanimivo bi bilo vedeti, kakšna čustva se v takih trenutkih porajajo v živalski materi. Morda veselje ali občudovanje, morda materinska ljubezen ali pa spomin na lastno brezskrbno mladost? Na zunaj vsega tega ni opaziti. Toda če pogledamo živali pozorno v oči, zaslutimo, kako sta tudi tu mati in otrok eno. Zdaj se je mali divjaček umiril. Počasi se bliža materi. Nežno se ji dobrika in slednjič položi svojo glavico na njen hrbet. Mirno, negibno stojita obe živali. Zdajci se žrebe okrene. Išče, tiplje in slednjič najde, kar je iskalo. In sesa, sesa.

Zdaj je živalca sita. Zadovoljno se spusti v mehko travo, a še vedno radovedno dviga glavico in pazljivo zasleduje vse, kar se v bližini dogaja. Ptico sledi, ki kroži v zraku; potem opazuje spet pisanega metuljčka, ki leta s cveta na cvet, in se neizmerno čudi zateglemu mukanju krav, ki se pasejo na sosednem travniku. Počasi pa postaja glavica težja in težja. Niže in niže kloni, dokler slednjič ne obleži ob rami ali hrbtu. Mlada živalca je zaspala.

Zdaj, glej, se žrebiček prebuja. Odprl je eno oko, privzdignil glavo, a jo v leni omami spet položil na tla. A samo za trenutek. Spet jo dvigne, jo okrene na desno in na levo, pritegne noge, telo se dviga in žrebe že stoji. Miga z repkom, dvigne zadnjo nogo in se z njo popraska po nosu. Da, vse je, kakor je bil! Nekaj pa le ni v redu! Matere nil! Pa prav zdaj bi jo tako potreboval, ko čuti tako čudno praznoto v sebi. Obrača se, gleda, a vse zaman: matere ni. Vidi pač mnogo takih, kakršna je njegova mati, a kako naj ve, katera je prava. Pogum velja! Počasi se približuje eni izmed teh živali. A brž ko se ji približa, vidi, da ni prava. Vsa prestrašena zbeži živalca nazaj, tja, kjer je ležala. Išče, voha... Mati, mati, kje je neki?

Zadrega, velika zadrega! Le kako naj se reši iz nje? Zdajci se mu je porodila v možganih rešilna misel. Iztegne vrat, privzdigne glavo, odpre usta in čez travnik se razlega glasno rezgetanje: klic izgubljenega, lačnega otroka. In mati čuje ta klic! Tudi ona privzdigne svojo glavo in odrezgeta žrebetu svoj ljubeči in vabeči odziv.

Med stenami, prepadi in plazovi

Če se ta snežna stena odtrga, zasuje pod seboj vso reševalno odpravo.

V naravi postaja človek Bogu najbližji. Spoznava veličino stvarstva, spoznava njegovo veličastje, pa tudi njegove demonične sile. Kakor mu lega v dušo plemenita skladnost vsega, kar je v prirodi, prav tako najdejo v spoznavalnih stvarstvih svoj odmev tudi viharji in nesreče, ki jih sproži priroda sama. Kdor spoznava naravo, se je ne boji. Vendar si tudi lahkomišelnost ne izpostavlja njenim kljubovalnostim. Kdor se vzpenja na strme skale samo zato, da bi dosegel rekord, bo prav verjetno slej ali prej pahnjen v pogubo. Pogum nima nič skupnega s predrznostjo in lahkomišelnostjo. Pogum zahteva trezno, mirno izkušnost, značajnost in odgovornost samemu sebi in drugim.

Pomladni meseci so v planinah najbolj nevarni. Kadar pritise mlačna odjuga, se začnejo mehčati ogromni skladi snega. Narava se hoče znebiti navlake, da bo zblestela na pomladnem soncu v novi podobi. Romantičen je doživljaj, če v tišini Tamarja ali Krme prisluhneš, kako bobnijo v prepade plazovi. Ali pa ko prijetno utrujen po smučanju, počivaš v planinski koči in sredi noči nenadno začuješ bobnenje, kakor da se javlja potres — — nekje blizu se z visokih polic usiplje v globino sneg, težki pomladni sneg. Bobnenje plazov, ki zgrozi opazovalca, seveda ne more s strahom prešiniti onih smučarjev in plezalcev, ki želijo v vsaki lepi dobi spoznavati čare planin. Zavedajo se, da mnogo tvegajo, ali vedó pa tudi, da se bodo nesrečam izognili, če bodo za vzpon pripravljeni, kakor je treba. Pa tudi če se jim primeri nesreča, ne bodo izgubili glave, marveč bodo storili vse tisto, kar je treba v taki nesreči storiti. Veda o plazovih je danes že široko razvita. V Nemčiji, Švici in drugod imajo posebne laboratorije, kjer natanko proučujejo kakovost snega in

njegove plazljivosti. V tako izraziti planinski deželi, kakršna je Švica, to ni važno samo za zimski šport in tujski promet, marveč še prav posebno za zahteve današnjega časa, ki terjajo tudi od nevtralnih držav, da imajo leto in dan svoje meje zastražene.

Kdor pričakuje v naslednjem izčrpnih navodil, kako mu je treba ravnati med plazovi in nad prepadi, bo morda nekoliko razočaran, ko bo na koncu vrstic za ta pouk prikrajan. Treba je reči odkrito: kdor čuti dovolj poguma, da gre kot smučar ali plezalec v planinski svet v najnevarnejših mesecih, mora imeti s seboj polno planinarskih in smučarskih izkušenj, zraven tega pa tudi izčrpno teoretično podlago. Noben začetnik naj ne misli, da je zadosti pripravljen za prvi pohod, ako prečita kratek poučen članek o plazovih. Začetniki se igrajo s smrtjo, ako gredo sami na drzne pohode. Kdor ni dovršil plezalske šole, kakršne je tudi pri nas uvedlo Slovensko planinsko društvo, ne sme na plezanje ali na drzno smučarsko turo sam, marveč le v spremstvu izkušenih planinarjev. Literatura o planinstvu, plezalstvu in plazovih pa jn danes tudi že tako obširna, da bo pravi ljubitelj planinskega športa lahko vsestransko črpal potrebni pouk. Zlasti osrednji reševalni odsek SPD v Ljubljani lahko vsakomur nudi vsa potrebna navodila o prvi pomoči in reševanju v gorah.

Vsekakor moramo še enkrat poudariti, da je res skrajni čas, če tudi pri nas začnemo čim bolj znanstveno spoznavati nevarnost plazov. Čeprav so plazovi tolikanj očitni, vendar učinkujejo skrivnostno in leto za letom terjajo vedno nove žrtve. Klasično, pretresljivo svarilo, kako mladina ne sme ne pripravljen v pomladnih mesecih v goré, ostane žalostni dogodek, ki se je primeril o velikonočnih praznikih pod Storžičem, kjer je plaz ugonobil devet mladih življenj. Leto za letom tudi pri nas plazovi pokopavajo svoje žrtve, bodi že iz vrst smučarjev in planinarjev ali iz vrst kmečkega prebivalstva. V novi vojni pa se nam posebno obujajo spomini na zadnjo svetovno vojno, v

kateri je bilo dognano, da so plazovi na planinskih frontah ugonobili več vojaštva kakor sovražne krogle. Kot črn dan ostane v zgodovini zapisan 16. december 1916, ko so plazovi na fronti visoko v Tirolah zasuli okrog 10.000 (deset tisoč!) vojakov in častnikov. Prav zato pa tudi danes vojaštvo posveča opazovanju plazov posebno pozornost, ima lastne opazovalnice in aparate za nerjenje snega ter sproži nevarne plazove z izstrelki posebnih min. V smučarskih tečajih pa je danes tudi prva naloga, da mladina spozna glavne vrste snega in da si za vselej vtepe v glavo osnovno pravilo: najusodnejši so tisti plazovi, ki jih planinar ali smučar povzroči s tem, če jo kar povprek mahne po snežišču. Tako sam odreže snežno plast, ki se na plazovitem terenu sproži in zgrmi z nesrečnikom vred v prepad, ga zasuje, potem pa pridrvijo nanj še nove kope snega. V vsakem letnem času je pri prehodu čez snežišča potrebna največja previdnost!

Reševalci so prišli ponoči do ponesrečenca.

Poleg tehničnega znanja, kako je treba biti pripravljen za plezalno ali visoko smučarsko turo in kako je treba opraviti reševalna dela, je treba zdajle v začetku planinarske sezone, zlasti priporočiti vsem ljubiteljem planin, da se poučijo tudi o tem, kako morajo ravnati, ako jih v planinah napade slabost ali bolezen. Poleg nepredvidenih in neprepredljivih nevarnosti — kakršne so: kamen, plaz ali neurje — preže na vsakega obiskovalca visokih planin nevarnosti, ki so tako rekoč v njem samem in jim narava dá le vnanji povod. Omedlevica, srčna oslabeledost, možganska kap, božjastni napad, sončarica, prebavne motnje, krči, notranje krvavitve, visočinske bolezni, rane,

Zgornja desna slika:

Prečkanje nevarnega pobočja.

Levi sliki:

*Kdor gre na nevarno turo, ne
tvega le lastnega življenja, mar-
več tudi obstanek spremljevalcev
in reševalcev.*

in zlomi pa še vrsta drugih, kakor: kačji pik, strela, snežna slepota, ozeblina, živčni pretres, zastrupljenje z jedmi in podobne nesreče zahtevajo temeljitega znanja ali pa vsaj dobrega priročnika in majhne lekarne v nahrbtniku. Vsi ti naši napotniki so le migljaj, kako mora biti ljubitelj narave pripravljen, da bo ne samo čim izdatneje užival lepote narave, marveč da se bo vedno tudi zdrav vračal v nižavo.

Ako dobro opazujete ljudi, boste našli dva tipa, ki se ne razločujeta samo po obrti, vzgoji, miselnosti, izobrazbi, temveč tudi po že prirojenih lastnostih in telesnem ustroju. Eno skupino tvorijo pretežno taki ljudje, ki so navznoter usmerjeni, ki se najbolj zanimajo za svoje lastne misli in občutke. V drugi so ljudje, ki so navzven usmerjeni, katere bolj zanima to, kar se dogaja okoli njih.

Osnovne razlike. Oba tipa se razločujeta po vedenju. Navznoter usmerjeni človek posveča veliko pažnjo svojim osebnim navadam, zlasti glede obleke in jedi. Tak človek je zelo občutljiv, globoko ga gane pohvala ali graja, pretirano je vesten in ima rad naporno, natančno delo. Ne sili se v ospredje in izpregovori samo takrat, kadar je potrebno. O sebi premišljuje neprestano. Čeprav vedno želi, da bi se izkazal, doživlja pogosto neuspeh v življenju, ker njegovo delo ovira neka blodna domišljija. Ta človek je sam vase zaprt in izgublja pogum. Navadno se šele ob povratku domov spomni vseh tistih duhovitih opazk in pripomb, ki bi jih bil lahko povedal, dokler je bil v družbi.

Navzven usmerjeni tip je pravo nasprotje k omenjenemu: njegov pogled ni obrnjen navznoter, ker ga to, kar se dogaja v njegovi okolici, veliko bolj zanima kakor dogodki v njegovi duši. On se rad smeje, rad se bavi s športom in ljubi življenje v naravi. Po svoji naravi išče družbo, si prizadeva, da bi si pridobil čim več družabnih zvez. Odkritosrčen je in rad govori.

Dedičnost narave. Kakor se deduje telesni ustroj, tako se deduje tudi narava. In kakor imamo vsi zelo pomešane prednike, tako najdemo lahko tudi v poedinih rodbinah oba tipa. En otrok je lahko popolnoma navznoter usmerjen tip, njegov brat ali njegova sestra pa navzven usmerjen tip.

Ženska je nekoliko bolj navznoter usmerjena kakor moški. Na prvi pogled bi se utegnili zdeti, da bi si mogli to pojasniti z razliko v vzgoji in v družabnem položaju. Toda dejstvo, da postaja ženska v času menstruacije še bolj navznoter usmerjena, kaže, da je tu neka zveza z ravnotežjem spolnih žlez. Izpremembe v teh žlezah lahko povzročijo popolno izpremembo narave. Tudi bolečine povečujejo navznotranjo usmerjenost.

Praktične pripombe.

Kdor čuti, da je navznoter usmerjen, bi moral v svojo lastno korist bolj paziti na svoje zdravje. Dalje bi moral razširiti krog svojega zanimanja, se bolj baviti z ljudmi in se z njimi shajati. Prav posebno pa naj se izogiblje sanjarjenju.

Navzven usmerjeni človek stori prav, ako bolj pazi na svojo neodvisnost in na obvladovanje samega sebe. On prenažno odgovarja ljudem okoli sebe. Če pride kdo s kakim

novim načrtom, ga bo tako usmerjeni človek takoj sprejel in ga skušal nemudoma izvršiti. Ampak kmalu bo to delo opustil in se lotil nečesa drugega. Navzven usmerjeni človek navadno vse odobrava. Rad se kreta z množico in prevzema nerad veliko odgovornosti.

Ta dva tipa morata biti v različnem odnosu k alkoholu. Alkohol namreč usmerja človeka navzven. Navznoter usmerjeni tip prenese običajno več alkohola. In res, mnogi navznoter usmerjeni ljudje pijejo alkohol v »družabne« namene, da bi postali bolj zabavni, to je: bolj navzven usmerjeni. Navzven usmerjenega pa alkohol laže vrže čez mejo tega, kar je dovoljeno. Z drugimi besedami: upijani se z manjšo količino alkohola, kakor navznoter usmerjeni tip.

Vzgoja in izbira poklica.

Narava se pozna že v detinstvu; zato bi se morala vzgoja po tem ravnati. Navznoter usmerjenega otroka bi morali siliti v ospredje in razvijati v njem veselje do družbe. Drugače se lahko zgodi, da se bo otrok skrival za materinim predpasnikom in se izogibal ljudem. Tako si bo sam otežkočeval pot k mestu, ki mu pripada v družbi. Nasprotno pa je treba navzven usmerjenega otroka nekoliko krotiti, ga siliti k delu in k temu, da zbere in osredotoči svoje misli, drugače bo postal nebrzdan in površen paglavec.

Jasno je, da moramo tudi pri izbiri poklica računati s tema dvema tipoma. Za poklice, v katerih je treba veliko sedeti, delati osamljeno in natanko itd., so primerni navznoter usmerjeni ljudje. Navzven usmerjeni pa bo uspešen trgovski potnik, narodni poslanec itd.

Razen v malo izjemah so igralci, govorniki, pridigarji, goljufi, zapravljalci in pijanci skoraj vedno navzven usmerjeni tipi. So pa tudi razlike v istem poklicu in v isti obrti. Gotovo je, da so navzven usmerjeni ljudje navadno dobri mojstri v delavnicah, medtem ko so spet navznoter usmerjeni dobri nadzorniki.

Bolničarke so navzven, učiteljice pa navznoter usmerjene.

Pri ženskah je dokazano, da so tiste, ki so se posvetile poklicu bolničarke, navzven usmerjene, in sicer je takih najmanj 94 %. Bolničarke si bolj zapomnijo podrobnosti, ki jih je treba izvršiti, in se urno kretajo. One imajo rade skupno, vzajemno delo. Kar imajo, rade delijo z drugimi, pa če se pri tem tudi same žrtvujejo. Manj sanjarijo, niso boječe in so v družbi spretne. Tudi so manj zaupljive in občutljive.

Zato bi dekleta z navznoter usmerjeno naravo ne smele iti za bolničarke, ker bi jih ta poklic zaradi njihove pretirane občutljivosti razočaral.

Učiteljice so po večini navznoter usmerjene. To je deloma tudi posledica njihovega

vsakdanjega dela. Tiste, ki so navzven usmerjene, se navadno kmalu omožijo in pustijo učiteljski poklic.

Zgrešeni poklici. Kdor daje nasvete pri izbiranju poklica, mora vsa ta dejstva poznati. Gospodična A je bila na primer telefonistka v velikem trgovskem podjetju. Sedela je v svoji pregradi in ni videla nikogar razen poštarja, ki se na nesrečo ni nikoli utegnil pri njej ustaviti in se z njo pogovarjati. Bila je strašno nesrečna, ker je bila, ne da bi bila sama vedela za vzrok, navzven usmerjena, medtem ko bi bila za tako službo primerna samo navznoter usmerjena. Dušeslovec ji je svetoval, naj zapusti to službo in naj gre rajši za prodajalko, kjer bo lahko govorila z vsakim kupcem. In zdaj je zelo zadovoljna.

Gospod B, ki je zelo navznoter usmerjen, je poskušal svojo srečo kot trgovski potnik. Ne samo da so bili njegovi uspehi čisto neznamni, ampak je bil tudi z vsakim dnevom bliže propasti. Premestili so ga torej v risarsko delavnico, kjer se je njegov smisel za podrobnosti zelo uveljavil, in mož je pokazal sijajne uspehe.

Zakon. V zakonu so navznoter usmerjeni tipi navadno manj srečni. Zakaj preveč razmišljajo o vsaki malenkosti, se izogibljejo družbi in so pretirano občutljivi. Vendar pa je preučevanje zakonov dokazalo, da to ni odločilno v zakonskem življenju.

Večkrat se je trdilo, da bi se navznoter usmerjena oseba ne smela poročiti z navzven usmerjeno, ker ena preveč govori, druga pa premalo. Toda to ne odgovarja resničnosti. Rekli smo, da je ženska često bolj navznoter usmerjena, pa vendar mož ženo napada zaradi blebetavosti, žena pa možu očita njegovo občutljivost. Znanstvena opazovanja kažejo, da je lahko vsak zakon srečen, ako imata i mož i žena dobro voljo ter se, poznavajoč svoje slabe in dobre strani, po tem ravnata.

Še druge posebnosti obeh tipov. Oba tipa se bistveno razlikujeta tudi v nervozi. Pri navznoter usmerjenih ljudeh zavzema nervoza obliko živčne slabosti (nevrastenije), medtem ko postanejo navzven usmerjeni po navadi histerični.

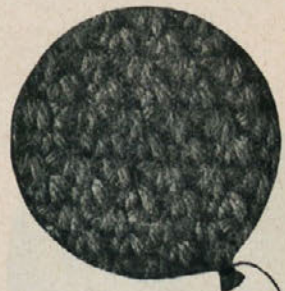
Normalen človek. Pri normalnem človeku sta oba tipa v ravnotežju, ne prevladuje niti navznotranja niti vnvanja usmerjenost. Človek svoje narave ne more popolnoma predrugačiti, lahko pa jo drži v potrebnih mejah. Prvo je torej, da človek spozna svojo naravo (svoj temperament), svoje prirojene lastnosti. Drugo pa je, da spozna naravo drugih ljudi. Če vse to spoznamo, ne bomo več pričakovali od navznoter usmerjenega človeka, da bi se vedel kakor navzven usmerjeni, in marsikaj nam bo jasno, kar se nam je prej zdelo skrivnostno in nepojasnilo v trgovskem in političnem svetu, v verskem in družabnem življenju.

4
1940

Slika 60.

Za prihodne roke

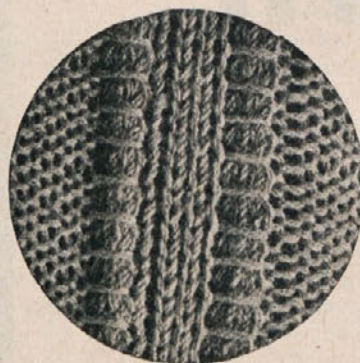

Za pomlad

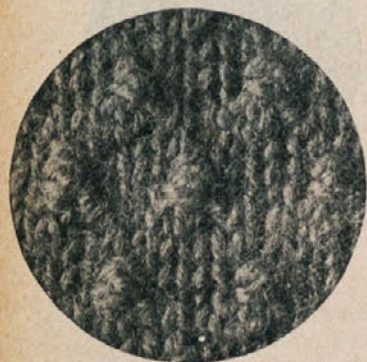
IN ŠPORT

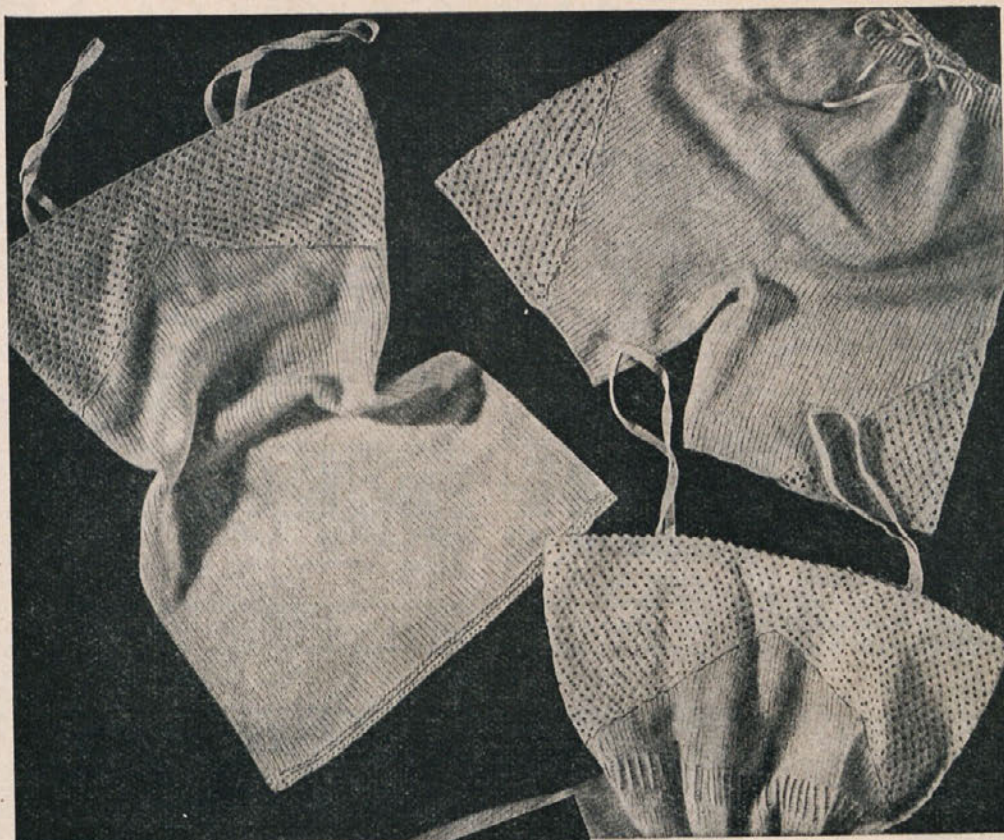

Slika 61.

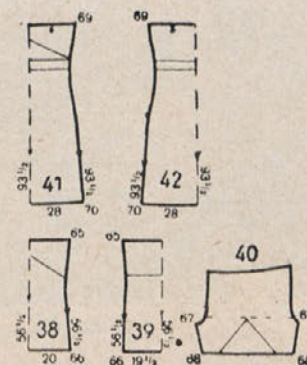

Slika 62.

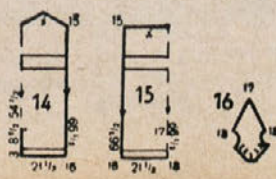
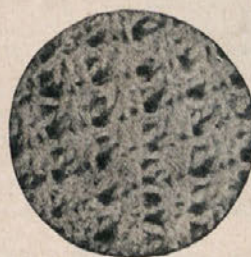
Mehko, toplo in elegantno PLETENO PERILO

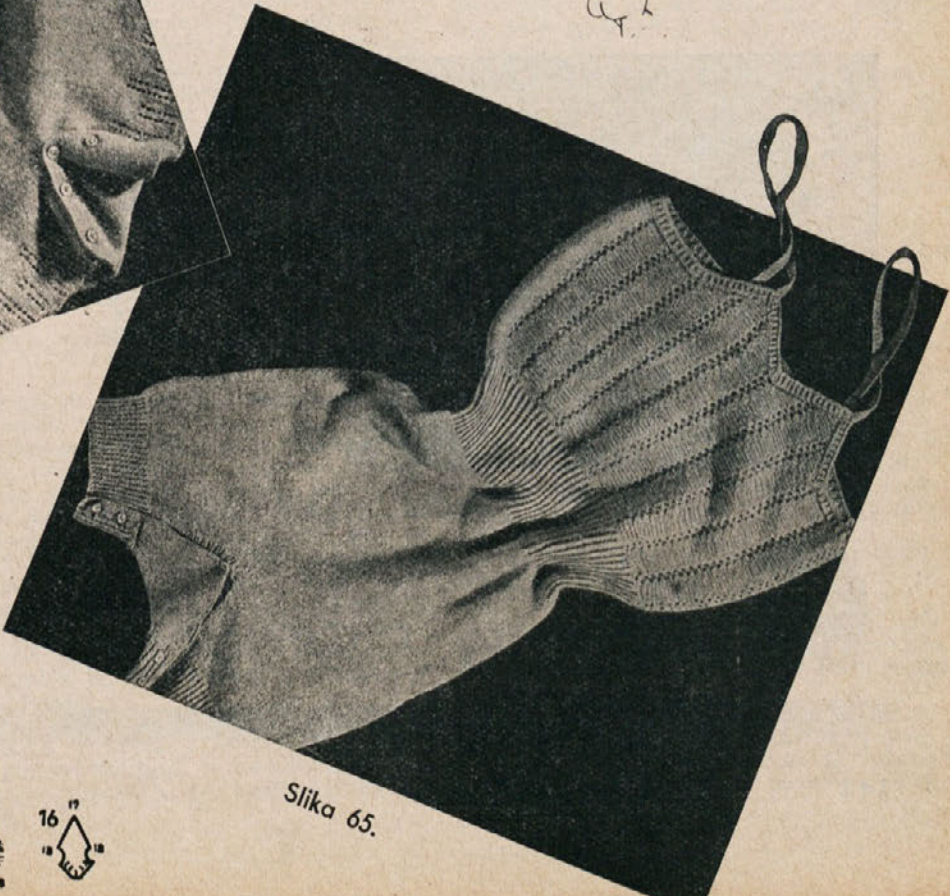
Slika 63 a.

Slika 64.

Slika 63.

Slika 65.

Slika 66.

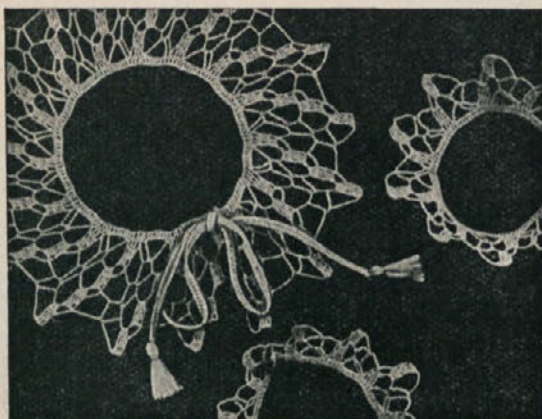
ZA
pomlad
IN
poletje

Slika 67.

Slika 68.

Slika 69.

KVAČKAN PLAŠČEK IN ČEPICA ZA BRATCA IN SESTRICO.

(Slika 60).

Za plašček potrebujemo približno 550 g temnomodre ali temnorjave volne, za čepico pa 60 g, nadalje kvačko, 10 gumbov in $\frac{1}{4}$ m pikeja za ovratnik.

Plašček.

Kvačkamo ga v temle vzorcu:

1. vrsta: Izmenoma po 1 zračna petlja in po 1 gosta petlja v vsako drugo naslednjo zračno petljo.

2. vrsta: Za obrat naredimo 2 zračni petlji, napravimo nato 1 gosto petljo okoli prve zračne petlje, potem pa kvačkamo izmenoma po 1 zračno petljo in po 1 gosto petljo okoli vsake naslednje zračne petlje spodnje vrste.

Drugo vrsto potem neprenehoma ponavljamo.

Oba prednika in zadnik pričnemo kvačkati na spodnjem robu in jih oblikujemo po kroju. Kadar hočemo kateri del na robu zožiti, ne kvačkamo čez zadnjo petljo ali pa združimo v zadnjem členu po 2 gosti petlji. Pri deškem plašču naredimo gumbnice na levem, pri dekliškem pa na desnem predniku. Zanje preidemo po nekaj gostih petelj z istim številom zračnih petelj.

Srednji del žepa kvačkamo tako kakor ostali plašček, potem ga pa obrobimo krog in krog z gostimi petljami. V ta namen naredimo v vsako petljo po 1 gosto petljo, in sicer okoli obeh členov vsake petlje, v vogalih pa napravimo po 3 goste petlje v 1 petljo.

Rokav pričnemo pri zapestju in kvačkamo nekaj časa ravno, potem pa dovezemamo po kroju na obeh koncih.

Zapestek prikvačkamo kar na spodnji rob rokava in ga delamo torej v nasprotni smeri kakor rokav, najprej v istem vzorcu kakor plašček, končamo ga pa z nekaj vrstami samih gostih petelj.

Deški plašček ima zadaj kratek pasec, ki je na obeh koncih prišiljen in ima na vsakem koncu po eno gumbnico. Naredimo ga iz samih gostih petelj.

Ko so vsi deli plaščka narejeni, jih pritrdimo na krog (z narobno stranjo navzgor), poškopimo in počakamo, da se posuše, ali jih pa z likalnikom pripravimo. Nato posamezne dele z ometico sešijemo in prišijemo žepa. Nazadnje obkvačkamo vse robove plašča z vrsto gostih petelj in prišijemo spredaj 8, zadaj v pasu pa 2 gumba za pasec.

Čepica.

Čepico naredimo iz samih gostih petelj, ki jih vbadamo skozi oba člena spodnjih petelj. Začnemo jo na sredi s 4 zračnimi petljami in naredimo potem v tretjo, drugo in v prvo zračno petljo 6 petelj, nakar sklenemo krog z verižno petljo. Nato napravimo za obrat 1 zračno petljo in kvačkamo v drugi vrsti v vsako petljo po 2 gosti petlji. V tretji vrsti naredimo v vsako drugo naslednjo petljo po 2 gosti petlji, sicer pa po eno. Vsak krog sklenemo torej z verižno petljo, potem pa delo obrnemo in naredimo za obrat po 1 zračno petljo.

Dalje dovezemamo neredno tako, da nastane lepa krožna ploskev.

Ko nadaljujemo spodnji okrogli del čepice, vbadamo v prvi vrsti le v zadnji člen vsake petlje, potem pa spet skozi oba člena. Kakor smo prej za krožno ploskev dovezemali, tako zdaj snemamo, dokler ne pridemo do oglavne plase. To oglavno plaso kvačkamo posebej, in sicer v kratkih vrstah počez, ter jo nazadnje k čepici prišijemo. Notranjo stran plase podložimo nato z usnjem.

Ovratnik sešijemo iz dveh plasti. Za okroglega potrebujemo 20 cm, za mornariškega pa 40 cm belega pikeja.

Če ima plašček mornarski ovratnik, je seveda vratna izreza plaščka šiljasta.

PLETEN KARIRASTI TELOVNIK.

(Slika 61.)

Za ta telovnik potrebujemo 100 g tanke angorske volne kakršne koli barve, za črte pa po 20 g temnorjave in rdečkasto rjave in 10 g koruznorumene angorske volne, nadalje dve dolgi pletenki, primerno kvačko in osem gumbov.

Karirasti vzorec pletemo takole:

1. vrsta: Izmenoma po 13 desnih in po 3 leve petlje.

2. vrsta: Izmenoma po 3 desne in 13 levih petelj.

3.—12. vrsta: Menjavamo prvo in drugo vrsto, le za rdečkastorjavo progo pletemo 13. in 14. vrsto desno.

15. in 16. vrsta: Same leve petlje.

Nato pletemo izmenoma po 12 vrst v osnovni barvi kakor prej, in po 4 vrste izmenoma s temnorjavo in z rdečkastorjavo volno.

Ko so posamezni deli narejeni in preparirani, našijemo z verižnimi petljami na plaso iz treh levih petelj po 2 temnorjavi črti, na sedmo petljo široke plase desnih petelj pa po 1 koruznorumeno črto. Ker te šivane črte jopico kolikor toliko skrčijo, je bolje, če je jopica v začetku nekoliko daljša.

Zadnik ima na sredi konico, pri kateri ga pričnemo plesti. Oblikujemo ga po kroju. Zadaj po sredi gre temnorjava šivana proga, zato mora biti na sredi proga iz treh levih petelj!

Ko snemamo, spletemo na robu po 2 petlji hkrati, ko dovezemamo, pa naredimo iz robne petlje po 1 desno in po 1 desnozasukano petljo.

Ob rokavnih izrezah in ob vratni izrezi pletemo tako kakor po navadi.

Zavihke pletemo pri obeh prednikih od pregiba dalje na licu kakor narobno stran, na narobni strani pa kakor na licu. Na desnem predniku naredimo na prednjem robu sproti gumbnice.

Trioglate žepa pletemo od odspodaj navzgor in pri tem na eni strani snemamo.

Prav tako pričnemo na spodnjem robu tudi ovratnik, za katerega nekaj časa ob straneh dovezemamo, potem pletemo ravno, nazadnje pa petlje rahlo zazankamo.

Nato naredimo na vseh delih navpične črte, potem pa napnemo vse dele na krog (z narobno stranjo navzgor), jih poškopimo z vodo in počakamo, da se posuše. Nazadnje posamezne dele z narobne strani sešijemo.

Telovnik ima zadaj pasec, ki ga pletemo v dveh delih z osnovno barvo po širini, in sicer na licu desno, na narobni strani pa levo. Obe polovici pasca sta zaokroženi in na sredi speti z gumbom.

PLETENA JOPICA S SVETLO OBROBO.

(Slika 62.)

Naredimo jo lahko iz športne ali pa iz angorske volne.

Za jopico potrebujemo 250 g temne in 50 g svetlejšje volne, dve dolgi pletenki, primerno kvačko, pet gumbov in usnjen pas.

Jopico pletemo v rebrastem vzorcu (izmenoma po 2 desni in po 2 levi petlji), svetlejšjo, 3 cm široko obrobo in žepnice pa do kvačkamo z gostimi petljami.

Posamezne dele oblikujemo po kroju in vpletemo na vsakem predniku po dva žepa.

Ovratnik pričnemo plesti na enem izmed obeh vogalov in ga prišijemo z ravnim robom na jopico.

Ko so vsi deli sešiti, obkvačkamo oba prednja robova v zvezi z ovratnikom precej trdo z gostimi petljami in naredimo pri tem na desnem predniku po sredi obrobe pet gumbnic.

Žepnice so dolge 10 cm, široke pa 3 cm, svetlejšja obroba na rokavu je pa 2 cm široka.

PLETENA OPREMA.

(Slika 63.)

Za srajco potrebujemo približno 75 g, za hlače 60 g, za krilno kombinežo pa 150 g bele angorske volne, dalje dve dolgi pletenki, dve krožni pletenki, izmed katerih naj bo ena tako debela kakor dolgi dve, druga pa tanjša, za hlače pa še 1 m ozkega svilenega traku.

Večino vsakega kosa pletemo tako, da so na licu same desne petlje, preslegasti vzorec pa delamo takole:

Število petelj mora biti deljivo z 2.

1. vrsta: Same desne petlje.

2. vrsta: Prvi 2 petlji podpletemo levo zasukano, položimo nit pred levo pletenko, predenemo petljo, ki smo jo nazadnje podpleti, na levo pletenko, denemo nit za pletenko, predenemo tudi predzadnjo petljo na levo pletenko in jo še enkrat desnozasukano podpletemo, nato naredimo 1 levo petljo in od začetka dalje neprestano ponavljamo.

3. vrsta: Same desne petlje.

4. vrsta: Naredimo 1 desnozasukano petljo, dalje pletemo potem kakor drugo vrsto, nazadnje pa napravimo spet 1 desnozasukano petljo.

Te štiri vrste potem neprenehoma ponavljamo.

Srajca. Najprej naredimo preslegasti del, ki ga pričnemo plesti na zgornjem robu. Spodnji del srajce začnemo na konici s 3 petljami in dovezemamo ob straneh tako, da naredimo iz robne petlje po 2 petlji. Ko je koničasti del narejen, pletemo dalje v krogu in naredimo na spodnjem robu trikrat izmenoma po 1 vrsto levih petelj in po 1 vrsto desnih petelj, nakar petlje rahlo zazankamo.

Nazadnje sešijemo gosti del srajce s preslegastim in prišijemo na zgornji rob naravnice.

Krilno kombinežo delamo tako kakor srajco, samo da spletemo v pasu s tanjšo krožno pletenko 4 cm visok del v rebrastem vzorcu (izmenoma po 1 desno in po 1 levo petljo). Nazadnje obkvačkamo zgornji rob kombineže z zobci, za katere naredimo v vsako petljo po 2 gosti petlji, ki sta ločeni z 2 zračnimi petljami.

Hlače. Pri hlačah spletemo najprej oba preslegasta dela, ki ju pričnemo na spodnjem robu, potem pa gosti del. V pasu končamo hlače z rebrastim vzorcem, ki ga pletemo s tanjšimi pletenkami, in naredimo 1 cm pod zgornjim robom 1 luknjičasto vrsto, skozi katero napeljemo potem trak.

HLAČNA KOMBINEŽA S PRESLEGASTIM ŽIVOTCEM.

(Slika 64.)

Zanjo potrebujemo približno 200 g mešane angorske volne, dve dolgi pletenki, primerno kvačko in 80 cm svilenega traka za naravnice.

Opasje (6 cm) in spodnji rob obeh hlačnic (4 cm) pletemo s tanjšimi pletenkami v rebrastem vzorcu (izmenoma po 1 desno in po 1 levo petljo), životec pa v preslegastem vzorcu.

Preslegasti vzorec: Število petelj mora biti deljivo z 8. Popis velja za primer, če pletemo vzorec v vrstah sem in tja.

1. vrsta: Naredimo 4 desne petlje, nato izmenoma po enkrat ovijemo in napravimo po 8 desnih petelj; nazadnje podpletemo 4 petlje desno.

2. vrsta: Napravimo 4 desne petlje, + enkrat ovijemo, predenemo naslednji ovoj, naredimo 8 desnih petelj, potem od + dalje ponavljamo, nazadnje pa naredimo 4 desne petlje.

3. *vrsta*: Naredimo 4 desne petlje, + enkrat ovijemo, predenemo naslednja 2 ovoja in napravimo 8 desnih petelj, nakar od + dalje ponavljamo, nazadnje pa naredimo 4 desne petlje.

4. *vrsta*: Napravimo 4 desne petlje, * potegnemo nit pod naslednjimi tremi ovoj, ki so drug nad drugim, od odzadaj navzpred (kakor pri desni petlji), predenemo petljo na levo pletenko in jo podpletimo desnozasukano. Nato spustimo ovoje, enkrat ovijemo, nabereimo ovoj prešnje vrste na desno pletenko (vbodemo od odzadaj), naredimo 8 desnih petelj in od * dalje ponavljamo; nazadnje pa napravimo 4 desne petlje.

5. *vrsta*: Naredimo 4 desne petlje, + enkrat ovijemo, predenemo naslednja 2 ovoja (vbodemo od odzadaj), podpletimo 2 petlji hkrati desno, potem naredimo 7 desnih petelj, nakar od + dalje ponavljamo, nazadnje pa napravimo 3 desne petlje.

6. *vrsta*: Naredimo 4 desne petlje, • nato dvakrat ovijemo, potegnemo nit kakor pri levi petlji od odspredaj navzad pod tremi ovoj, predenemo petljo na levo pletenko, potegnemo čezno zadnji ovoj, nakar petljo podpletimo in naredimo 8 desnih petelj, potem od • dalje ponavljamo, nazadnje pa napravimo 4 desne petlje.

7. *vrsta*: Naredimo 3 desne petlje, spletemo 2 petlji hkrati desno, × enkrat ovijemo, predenemo naslednji ovoj, napravimo 7 desnih petelj, spletemo 2 petlji hkrati desno, od × dalje ponavljamo, nazadnje pa napravimo 4 desne petlje.

Zdaj ponavljamo ta vzorec od 4. do 7. vrste neprenehoma.

Zadnik kombineže pričnemo na širši konici kozice, ki jo pletemo sem in tja desno. Najprej na obeh koncih kozice dovezemo, potem snemamo, nazadnje pa spet dovezemo. Ko je kozica dovolj široka, dosnujemo na obeh njenih koncih primerno število petelj za zadnik. Od tu dalje podpletamo petlje kozice, ki se vedno bolj zožuje, še vedno sem in tja desno, ostale petlje pa na licu desno, na narobni strani pa levo. Pri tem snemamo petlje na obeh koncih kozice tako dolgo, dokler vseh ne porabimo.

Prednik pletemo do vrha razporka v dveh delih, dalje pa v enem kosu.

Ko oba dela sešijemo, obkvačkamo razporek na predniku 2 cm široko z gostimi petljami; na ta rob prišijemo potem pet gumbov. Prav tako široko obkvačkamo z gostimi petljami tudi odprti rob kozice in naredimo pri tem pet gumbnic.

Nato nabereimo iz roba vsake hlačnice petlje, na katerih spletemo s tanjšimi petljami 4 cm visoko rebrasto obrobo in napravimo pri tem na zadnjem robu po 2 gumbnici.

Nazadnje prišijemo gume, obkvačkamo zgornji rob kombineže z vrsto gostih petelj in prišijemo obe naramnici.

PLETENA HLAČNA KOMBINEŽA.

(Slika 65.)

Zanjo potrebujemo 120 g rožnate ali pa svetlomodre angorske volne, dve dolgi in pet kratkih pletenk, primerno kvačko, pet gumbov in svilen trak.

Večji del kombineže pletemo tako, da so na licu same desne petlje, le ozki del v pasu (4 cm) delamo v rebrastem vzorcu, zgornji in spodnji rob pa v preslegastem vzorcu.

Preslegasti vzorec pletemo takole:

1. *vrsta*: Naredimo 1 desno petljo, spletemo 2 petlji hkrati desno, enkrat ovijemo, napravimo 1 desno petljo, enkrat ovijemo, in 1 petljo prevlečeno snamemo. To ponavljamo do konca vrste.

2. *vrsta*: Če jo delamo na narobni strani, podpletimo vse petlje levo, če pletemo v krogu, so pa vse petlje desne.

3.—14. *vrsta*: Pletemo izmenoma prvo in drugo vrsto.

15. *vrsta*: Naredimo 7 desnih petelj, spletemo 2 petlji hkrati desno, enkrat ovijemo, napravimo 1 desno petljo, enkrat ovijemo, 1 petljo snamemo. Vse to do konca vrste ponavljamo.

16. *vrsta*: Kakor druga vrsta.

17.—20. *vrsta*: Pletemo izmenoma petnajsto in šestnajsto vrsto.

Ker obsega vsak vzorčni oddelek tega preslegastega vzorca po 12 petelj, mora biti število nasnutih petelj deljivo z 12.

Hlačno kombinežo pričnemo na zadniku pri konici kozice. Ko pletemo na licu desno, na narobni strani pa levo, na obeh koncih enakomerno dovezemo, dokler ni kozica dovolj široka. Nato dosnujemo na vsaki strani kozice toliko petelj, kolikor jih potrebujemo za obseg kombineže, in pletemo do vrha prednjega razporka v vrstah sem in tja, in sicer najprej v preslegastem vzorcu, dalje pa tako, da so na licu vedno desne petlje. Ker se kozica zadnika navzgor spet zožuje, snemamo petlje ob njej, kakor smo jih dovezeli, dokler ne porabimo vseh petelj kozice. Dalje pletemo v krogu in naredimo na sredi opasja, ki je široko 4 cm in kjer menjavamo po 1 desno in po 1 levo petljo, krog luknjic, skozi katere napeljemo kasneje svilen trak. Preslegasto obrobo na zgornjem robu pričnemo s 15.—20. vrsto popisa.

Zdaj obkvačkamo prednji razporek, ki je približno 11 cm visok, 2 cm široko z gostimi petljami. Prav tako široko obrobo z gostimi petljami tudi zunanji rob kozice in napravimo pri tem pet gumbnic.

Nazadnje prišijemo na rob prednjega razporka pet gumbov, na zgornji rob kombineže pa naramnice in napeljemo skozi luknjice krog opasja svilen trak, ki ga zavezuje mo v petljo.

PLETENA ČEPICA IN ROKAVICE.

(Slika 66.)

Za čepico potrebujemo 40 g, za rokavice pa 35 g volne, dalje 5 primernih pletenk in kvačko.

Čepica.

Najprej naredimo zavihani del, ki ga pričnemo plesti zgoraj. Zanj nasnujemo 120 petelj, ki jih razdelimo enakomerno na štiri pletenke in jih sklenemo v krog. Potem naredimo najprej 3 vrste desnih petelj, nato pa pletemo vzorec takole:

1. *krog*: Spletemo vselej po 2 petlji hkrati levo.

2. *krog*: Naredimo najprej 1 desno petljo, potem pa iz obeh vodoravnih členov pred naslednjo petljo (ki sta drug nad drugim) 1 levo petljo. To potem neprestano ponavljamo.

3. in 4. *krog*: Same desne petlje.

5. *krog*: Kakor prvi krog.

6. *krog*: Oba vodoravna člena (ki sta drug nad drugim) pred naslednjo petljo podpletimo levo, naslednjo petljo pa desno. To ponavljamo do konca kroga.

7. in 8. *krog*: Same desne petlje.

Nato ponovimo še enkrat vse od prvega do četrtega kroga, nakar napravimo še 2 kroga resnih petelj.

Zdaj zasučemo delo, da je narobna stran ročnega dela zunaj, in naredimo za oglavje 4 kroge desnih petelj ter znamemo pri tem v prvi vrsti na vsaki pletenki po 1 petljo, da nam ostane samo še 116 petelj.

Potem spletemo trikrat zapovrstjo po 8 vzorčnih krogov, snamemo v zadnjem krogu spet 4 petlje, nakar naredimo še 3 vzorčne oddelke in prva dva vzorčna kroga. Zdaj je oglavje visoko 8 cm. Dalje pletemo same desne petlje in snamemo v prvi vrsti na osemih mestih v enakomernih presledkih po 1 petljo prevlečeno, vmes pa naredimo vselej po 12 desnih petelj. Ko napravimo nato 2 kroga desnih petelj, snamemo v naslednjem krogu spet na osemih mestih in naredimo vmes po 11 desnih petelj. Tako snamemo še trikrat, in sicer v vsaki tretji naslednji vrsti, potem pa še osemkrat v vsaki drugi naslednji vrsti. Zadnjih 8 petelj zadrgnemo hkrati.

Ko je čepica narejena, skvačkamo nekako 1 cm nad vozličastim vzorcem vrsto gostih petelj, med posameznimi gostimi petljami pa napravimo po 1 zračno petljo. Za vsako gosto petljo vbodemo okoli dveh zaporednih vodoravnih členov, potem pa preskočimo z zračno petljo po 2 zaporedni desni petlji.

Rokavice.

Zanje nasnujemo 44 petelj in pletemo 5% centimetrov visoko rebrasti vzorec (izmenoma po 2 desni in po 2 levi petlji). Potem razdelimo vse petlje tako, da jih je na prvi in drugi pletenki po 10, na tretji in četrti pa po 12. Petlje s prve in druge pletenke pletemo vseskozi desno, petlje z ostalih dveh pletenk pa v vozličastem vzorcu kakor čepico. Prste pletemo spet desno.

DESKE ŠPORTNE NOGAVICE IN ROKAVICE.

(Slika 67.)

Za oboje potrebujemo približno 150 g nebeljene domače in 35 g temnejše volne ter pet primernih pletenk.

Nogavice.

Zanje nasnujemo 68 petelj in pletemo najprej rebrasti vzorec. Ko naredimo 5 krogov s svetlo volno, nadaljujemo 2½ cm visoko s svetlo volno, nakar napravimo še 4 kroge s svetlo volno.

Ker mora biti število petelj zaradi vzorca deljivo z 8, dovezemo v prvi vrsti, ki jo pletemo desno, nad robom 4 petlje. Potem pletemo vzorec takole:

1. *krog*: Izmenoma po 5 levih in po 3 desne petlje.

2. *krog*: Naredimo 5 levih petelj, predenemo naslednje 3 desne petlje in vodimo nit za petljami. To ponovimo še osemkrat.

3.—6. *krog*: Menjavamo prvi in drugi krog.

7. *krog*: Naredimo 1 levo petljo, * 3 desne petlje 5 levih petelj; od * dalje osemkrat ponovimo, nazadnje pa napravimo samo 4 leve petlje.

8. *krog*: Naredimo 1 levo petljo, Δ predenemo naslednje 3 desne petlje in vodimo nit za petljami, nato napravimo 5 levih petelj; od Δ dalje osemkrat ponovimo, nazadnje pa naredimo samo 4 leve petlje.

9.—12. *krog*: Menjavamo sedmi in osmi krog.

Teh 12 vrst tvori en vzorčni oddelek. Po četrtem vzorčnem oddelku začnemo snemati tako, da spletemo po 3 petlje hkrati, dokler nimamo samo še 56 petelj.

Ko naredimo še dva vzorčna oddelka, ne da bi kaj sneli, začnemo delati peto. Vrhnji del stopala pletemo dalje v vzorcu, spodnji del pa desno.

Rokavice.

Rokavico nasnujemo na 48 petelj in spletemo v rebrastem vzorcu 33 krogov visok rob, in sicer 8 krogov s svetlo, 11 krogov s temno in 14 krogov s svetlo volno. Dalje pletemo zunanjo stran dlani v istem vzorcu kakor nogavice, notranjo stran dlani pa desno. Prste pletemo desno in razdelimo petlje zanje kakor po navadi.

KRATKE OTROŠKE NOGAVICE.

(Slika 68)

Prova dvojica (za štiriletnega otroka).

Za vsako nogavico nasnujemo 60 petelj in pletemo najprej 4 cm visoko v rebrastem vzorcu, ki ga delamo takole:

1. *krog*: Same desne petlje.

2. *krog*: Naredimo 3 leve petlje * 1 desno petljo, 5 levih petelj; nato od * dalje devetkrat ponovimo, nazadnje pa napravimo samo 2 levi petlji.

3.—8. *krog*: Menjavamo prvi in drugi krog.

9. *krog*: Same desne petlje.

10. *krog*: Izmenoma po 1 desno in po 5 levih petelj.

11.—16. *krog*: Menjavamo deveti in deseti krog.

Teh 16 krogov potem ponavljamo.

Na vrhnjem delu stopala vzorec nadaljujemo, spodnji del stopala pa pletemo desno.

Druga dvojica (za šestletnega otroka).

Pletemo jo v rebrastem vzorcu in nasnujemo vsako nogavico na 56 petelj. Za barvasti zgornji rob naredimo 4 kroge z rdečo in 4 kroge z modro volno, dalje pa delamo nogavico z nebeljeno domačo volno.

Tretja doojica (za petletnega otroka).
Nasnujemo 56 petelj. Rebrasti rob je visok 2½ cm. Od roba navzgor pletemo desno, in sicer po 3 kroge z belo, po 2 kroga pa s temnejšo volno.

OVRATNIK IN ZAPESTKI.

(Slika 69.)

Ovratnik kvačkamo s svetlečim se kvačkanecem štev. 60 in nasnujemo zanj približno 73 cm dolgo verižico iz zračnih petelj, na kateri naredimo v četrto in v vsako naslednjo zračno petljo po 1 navadni stebriček. Na vsakem koncu te vrste je kakih 22 cm namenjenih za trak, ki se zavezuje v petljo.

Zdaj pričnemo z novo nitjo pri 22. centimetru in kvačkamo takole:

1. *vrsta:* V naslednje 4 stebričke po 1 navadni stebriček, * delo obrnemo, naredimo za obrat 3 zračne petlje, preskočimo zadnji stebriček in napravimo v naslednje 3 stebričke po 1 navadni stebriček. Nato naredimo 3 zračne petlje, spet obrnemo in napravimo 3 navadne stebričke kakor prej, potem pa skvačkamo 8 zračnih petelj, 1 četverni stebriček v stebriček prejšnje vrste, ki smo ga porabili nazadnje *, preskočimo naslednjih 5 ali 6 stebričkov naredimo v naslednji stebriček 1 četverni stebriček, nato 6 zračnih petelj, 1 gosto petljo v naslednji stebriček, 3 zračne petlje, po 1 stebriček v naslednje 3 stebričke. Zdaj od * dalje petnajstkrat ponovimo, petnajstič samo do *, nakar nit utrhamo.

2. *vrsta:* Okoli 8 zračnih petelj prejšnje vrste naredimo (spet tja grede) 4 navadne stebričke, nad temi obrnemo dvakrat s 3 zračnimi petljami in napravimo 3 navadne stebričke kakor v prejšnji vrsti. Nato skvačkamo 8 zračnih petelj in naredimo po 1 četverni stebriček okoli zračnih petelj pred spodnjima dvema četvernima stebričkoma in za njima. Zdaj napravimo 6 zračnih petelj, 1 gosto petljo okoli zračnih petelj pred tremi naslednjimi stebrički prejšnje vrste, 5 zračnih petelj, nato od začetka petnajstkrat ponovimo, zadnjikrat napravimo samo 1 četverni stebriček okoli loka, ki smo ga nazadnje porabili, nakar nit utrhamo.

3. *vrsta:* Kakor druga vrsta, samo da naredimo za četvernimi stebrički vselej po 7 zračnih petelj.

4. *vrsta:* Kakor druga vrsta, le da napravimo za četvernimi stebrički po 8 zračnih petelj.

Ko je ovratnik narejen, ga operemo, nekoliko poškrbimo, potem pa napnemo na krog. Na vsak konec dolge vrste iz stebričkov prišijemo majhen čopek.

Zapestek. Zanj nasnujemo nekako 110 zračnih petelj (število mora biti zaradi vzorca deljivo z 11), ki jih z verižno petljo sklenemo v krog. Nato kvačkamo:

1. *krog:* Naredimo 3 zračne petlje in v vsako naslednjo zračno petljo po 1 navadni stebriček, nazadnje pa napravimo 1 verižno petljo v tretjo zračno petljo na začetku.

2. *krog:* Delamo ga kakor za prvo vrsto ovratnika, samo da napravimo na začetku 3 zračne petlje, na koncu pa namesto goste petlje 1 verižno petljo v prvo zračno petljo in verižne petlje navzgor v rob treh skupin stebričkov, ki stoje druga nad drugo, okoli zračnih petelj pred vrhno skupino pa 1 gosto petljo.

3. *krog:* Napravimo 5 zračnih petelj, dalje pa kvačkamo tako kakor drugo vrsto ovratnika in ponovimo, kolikorokrat je pač treba; namesto zadnje goste petlje pa naredimo 1 verižno petljo v prvo gosto petljo, nakar nit zadeldamo.

PLETENA SPALNA SRAJČKA.

(Slika 70.)

Zanjo potrebujemo 320 g merceriziranega bombaža, dve dolgi pletenki, krožno pletenko, kvačko in 2.15 m ozkega svilenega traku.

Prednik in oba zadnika *obramka* pričnemo plesti na spodnjem robu. Najprej naredimo 4 vrste desnih petelj, dalje pa pletemo na licu desno, na narobni strani pa levo. Vsak del oblikujemo po kroju. V vsaki peti naslednji

vrsti delamo krotovico tako, da podpletimo v tej vrsti vsako naslednjo dvanajsto petljo najprej levo, nato desno, potem spet levo, nazadnje pa desno; v naslednji vrsti (nazajgrede) pa spletemo vse te štiri petlje z 1 levo petljo. V vsaki naslednji krotovičasti vrsti vzorec premaknemo. Okoli vratne izreze naredimo krog luknjic (spletemo po 2 petlji hkrati desno in po enkrat ovijemo), skozi katere napeljemo potem 45 cm dolg trak, ki ga zavezuje v petljo.

Za *spodnji del srajčke* naberevmo iz spodnjega roba obramka toliko petelj, da je oblekica tam precej nabrana, dosnujemo pod pazduho nekaj petelj za rokavno izrezo in pletemo ves del najprej z razporkom na hrbtu (8 cm), in sicer na licu levo, na narobni strani pa desno, dalje pa v krogu tako, da so na licu vedno same leve petlje. Ko pridemo do spodnjega roba, naredimo še nekaj krogov, in sicer izmenoma po 1 desnega in po 1 levega, nakar vse petlje rahlo zazankamo.

Rokave pričnemo na spodnjem robu in naredimo najprej 3 cm v rebrastem vzorcu, nakar napravimo vrsto luknjic, dalje pa pletemo krotovičasti vzorec in oblikujemo rokav po kroju.

Nato obkvačkamo razporek z gostimi petljami, vratno izrezo pa z zobci, za katere kvačkamo izmenoma po 2 gosti petlji, po 3 zračne petlje in 1 gosto petljo v zadnjo gosto petljo. S takšnimi zobci obkvačkamo tudi spodnji rob rokavov in napeljemo v oba rokava skozi luknjice nad komolecem po 35 cm dolg svilen trak, ki ga zavezuje v petljo.

Nazadnje prišijemo na vsako stran razporka na obramku dva po 25 cm dolga trakova.

DVA ŽIVOTCA.

(Slika 71.)

Za *prvi živetec* potrebujemo 50 g belega bombaža, kvačko, 12 gumbov in ozek trak, ki ga podšijemo pod gumbe.

Živetec kvačkamo iz samih gostih petelj, za katere vbadamo skozi oba člena spodnjih petelj. Nazadnje obkvačkamo vse robove z gostimi petljami, ovratno in obe rokavni izrezi pa razen tega še z zobci, za katere naredimo vselej po 1 gosto petljo v spodnjo petljo, po 3 zračne petlje in po 1 gosto petljo v zadnjo gosto petljo, potem pa 1 robno petljo preskočimo.

Živetec se lahko zapenja na hrbtu in na obeh ramah.

Za *drugi živetec* potrebujemo 50 g belega bombaža, dve pletenki, kvačko, 6 gumbov in bel trak, ki ga prišijemo pod gumbe.

Živetec pletemo v zrnatem vbodu (izmenoma po 1 desno in po 1 levo petljo, in sicer tako, da je v vsaki naslednji vrsti vzorec premaknjen).

Obe plasi, ki se pretikata, dopletemo kar na rob razporka in prišijemo na eno gumb, na drugi pa naredimo gumbnico.

Nazadnje obkvačkamo živetec krog in krog z vrsto gostih petelj in z vrsto zobcev in prišijemo gumbe. Na rami se zapenja živetec z zankami na gumbe.

TRI JOPICE ZA POLLETNEGA OTROKA.

(Slika 72.)

Za prvo jopico potrebujemo 100 g mercerizirane bombažne preje kakršnekoli svetle barve, 2 primerni pletenki, kvačko in 1.75 m traku.

Jopico, ki ima zadaj vseskozi razporek, pričnemo pri vratu. Nasnujemo primerno število petelj in dovezemamo pri obramku na štirih mestih. Obramek pletemo takole:

1. *vrsta:* Same desne petlje.

2. *vrsta:* Izmenoma po 1 petljo prevlečeno snamemo in napravimo po 1 ovoj; na vogalih pa naredimo samo 1 desno petljo med 2 ovoma.

3. *vrsta:* Pletemo levo (kakor vse povratne vrste).

4. *vrsta:* Izmenoma po enkrat ovijemo in po 1 petljo prevlečeno snamemo; na vogalih pa enkrat ovijemo, naredimo po 1 desnozasukano petljo (srednja petlja vogalov mora biti vedno ista in jo podpletimo tja grede vselej

desnozasukano), spet enkrat ovijemo in napravimo 1 desno petljo.

5. *vrsta:* Same leve petlje.

6. *vrsta:* Pletemo same desne petlje, le v vogalih enkrat ovijemo, naredimo 1 desno petljo in spet enkrat ovijemo.

7. *vrsta:* Same leve petlje.

8. in 9. *vrsta:* Kakor šesta in sedma vrsta.

Zdaj pletemo še dvakrat zaporedoma 2.—9. vrsto in na vogalih v prvi luknjičavi vrsti vselej po enkrat ovijemo, naredimo 1 desno petljo, enkrat ovijemo in napravimo 1 desnozasukano petljo; v dvanajsti vrsti pletemo neizpremenjeno, nato pa tako kakor drugo in tretjo vrsto. Tako je obramek narejen.

Zdaj naberevmo petlje med prvim in drugim ter med tretjim in četrtem vogalom na nit ali pa na pomožno pletenko (za rokave) in pletemo na ostalih petljah spodnji del jopice na licu in na narobni strani desno. Nazadnje petlje narahlo zazankamo.

Nato spletemo na petljah, ki smo jih nabrali na obe pomožni pletenki, *rokave*, in sicer sem in tja desno, le zapestke delamo v rebrastem vzorcu (izmenoma po 2 desni in po 2 levi petlji).

Potem sešijemo rokave in obkvačkamo oba robova razporka in spodnji rob jopice z zobčki, ki jih kvačkamo takole: Naredimo 1 gosto petljo v rob, nato 3 zračne petlje, 1 gosto petljo v prvo zračno petljo in preskočimo 1 robno petljo; to potem ponavljamo. Okoli vratu pa kvačkamo izmenoma po 1 navadni stebriček in po 2 zračni petlji. Skozi to luknjičavo vrsto napeljemo potem trak, ki ga zavezuje zadaj v petljo. Prav tako napeljemo trak tudi skozi spodnjo luknjičavo vrsto obramka.

Za *ostali dve jopici* si pa naredimo krog in ju lahko pletemo kar po sliki, in sicer sem in tja desno. Kako delamo luknjice in kako zobce, smo že večkrat popisali.

KVAČKANI SLINČEK.

(Slika 73.)

Zanj potrebujemo 40 g močnega belega merceriziranega bombaža, 10 g svetlomodrega bombaža in primerno kvačko.

Kvačkati ga pričnemo na rami. Ko naredimo oba poramska dela, ju zvežemo z zračnimi petljami in kvačkamo potem dalje po vsej širini. Slinček delamo z navadnimi stebrički, za katere vbadamo le v zadnji člen spodnjih stebričkov.

Potem obkvačkamo slinček takole:

1. *krog:* Same goste petlje.

2. *krog:* Naredimo 1 gosto petljo v spodnjo petljo, nato 3 zračne petlje, preskočimo 2 petlji, napravimo 2 navadna stebrička v naslednjo petljo, potem 3 zračne petlje, preskočimo 2 petlji in od začetka ponavljamo.

Nazadnje kvačkamo na predpredzadnjo vrsto slinčka v proste člene stebričkov z modrim bombažem vrsto gostih petelj. Tako obkvačkamo potem še peto in sedmo vrsto stebričkov z gostimi petljami.

Za 25 cm dolgi vrveci, s katerima se slinček zavezuje, naredimo z modro volno na nasnutku iz zračnih petelj 1 vrsto verižnih petelj.

TROJE HLAČK Z ŽIVOTCEM.

(Slika 75.)

Vse troje hlačk lahko pletemo kar po sliki, in sicer na licu desno, na narobni strani pa levo.

Kako pletemo rebrasti rob, gumnice in luknjice in kako kvačkamo zobce, smo popisali že tolikokrat, da bi bilo zdaj odveč.

VOLNENA VREČICA ZA STEKLENICO.

(Slika 74.)

Zanjo potrebujemo 30 g bele, rožnate ali pa svetlomodre volne in primerno kvačko.

Za dno kvačkamo krožno ploskev iz samih gostih petelj, plašč pa tako, da delamo izmenoma po 2 vrsti gostih petelj, v tretji vrsti pa naredimo po vsaki petlji po 5 zračnih petelj, ki jih v četrti vrsti preidemo tako, da ostane

bobica na licu. Prve tri vrste potem neprestano ponavljamo. Na zgornjem robu vrečice pa kvačkamo:

1. *krog*: Izmenoma po 1 gosto petljo v spodnjo petljo in preskočimo s 3 zračnimi petljami po 2 spodnji petlji.

2. *krog*: V vsak lok naredimo po 2 gosti petlji, 5 zračnih petelj, 1 verižno petljo v zadnjo gosto petljo in spet 2 gosti petlji.

Nazadnje napeljemo skozi luknjičasti rob 38 cm dolgo vrvco, ki jo skvačkamo iz zračnih petelj in ene vrste verižnih petelj, na vsak konec te vrvice pa prišijemo po en čopek.

KVAČKANI VLOŽKI ZA POSTELJNO PERILO.

(Slika 87—91.)

Vseh pet vložkov delamo s kvačkancem štev. 80.

Vložek štev. 87. Ta 8 cm široki vložek kvačkamo v vrstah sem in tja, in sicer z zračnimi petljami ter z dvojnimi in četvernimi stebrički. Za nasutek naredimo 64 zračnih petelj in vbodemo prvi dvojni stebriček nazaj v dvanajsto zračno petljo, potem pa napravimo trinajstkrat izmenoma po 3 zračne petlje in po 1 dvojni stebriček v vsako četrto naslednjo zračno petljo. V drugi vrsti delamo četverne stebričke in naredimo pri obratu za prvega 6 zračnih petelj. Tretja vrsta je kakor prva in napravimo za prvo okenca pri obratu 8 zračnih petelj. V začetku četrte vrste naredimo za obrat 10 zračnih petelj, potem pa menjavamo po 3 zračne petlje in po 4 četverne stebričke (na spodnji stebriček), ki jih v zadnjem členu vse hkrati sklenemo.

Dalje kvačkamo po sliki.

Vložek štev. 88 je širok 10½ cm in nasnujemo zanj 100 zračnih petelj. Kvačkamo ga iz dvojnih stebričkov in iz zračnih petelj. V prvi vrsti naredimo prvi dvojni stebriček v v dvanajsto zračno petljo. Za večja okenca delamo izmenoma po 3 zračne petlje in po 1 dvojni stebriček v četrto naslednjo petljo, za ožja okenca pa po 1 zračno petljo in po 1 dvojni stebriček v drugo naslednjo petljo. Kadar je na robu okenca, naredimo za obrat 8 zračnih petelj, če je pa na robu dvojni stebriček, napravimo za obrat 4 zračne petlje.

VZOREC ZA VEZENJE RIŠELJE.

Ta vzorec uporabimo lahko za prte, prtičke, blazine itd. Sestavljen je tako, da ni treba nič zveznih mostičkov, le sredina cvetov je prekrizana s pajki. Robove likov omečemo z gostimi zračnimi vbodi, enofne črte delamo z občrtnim vbodom, pičice so pa vozlički.

Na krojni poli je vzorec v naravni velikosti. Polja, ki so zaznamenovana s križcem, previdno izrežemo, potem ko je ročno delo oprano in polikano. Osnova je iz belega in barvastega platna ali pa iz kakšnega drugega pralnega blaga. Vezemo s prejico iste barve, kakor je osnova, ali pa z drugačno barvo, ki se pa mora ujemati z barvo osnove. Štirioglate prtičke na robu obzankamo ali pa obkvačkamo z zobci.

DANES TA DAN

je treba vse naprej plačati. Tudi papir in tiskarski material moramo takoj plačati. In na mezde ter plače osebje ne more čakati. Vzemite si to pojasnilo k srcu in še danes nakažite naročnino. Širite «Prijatelj»!

Ako nam pridobite eno naročnico, si lahko izberete:

brisačo ali žlico in vilice za solato ali žlico za turiste ali pa denarico

Ako nam pridobite dve naročnici, si lahko izberete:

par svilenih nogavic ali žlico iz nikelj-kroma ali vilice iz nikelj-kroma ali žepni nož ali pa električno žepno svetilko.

Nagrado, ki si jo izberete, Vam pošljemo takoj, ko Vaša naročnica poravnava naročnino za vse leto.

Vse drugo je razvidno iz slike.

Vložek štev. 89 kvačkamo v prečnih vrstah iz zračnih petelj in gostih petelj ter iz navadnih in četvernih stebričkov. Zanj nasnujemo 72 petelj.

1. *vrsta*: Prvi navadni stebriček naredimo v deveto zračno petljo, potem pa kvačkamo izmenoma po 2 zračni petlji in po 1 navadni stebriček v vsako tretjo naslednjo petljo.

2. *vrsta*: Naredimo za obrat 6 zračnih petelj, dalje pa kvačkamo kakor prvo vrsto.

3. *vrsta*: Napravimo za obrat 1 zračno petljo, nato po 1 gosto petljo v prvo in v vsako izmed 8 naslednjih petelj, potem kvačkamo trikrat izmenoma po 12 zračnih petelj in po 1 gosto petljo na četrto spodnji stebriček in v naslednjih 6 petelj, nazadnje pa napravimo še 3 goste petlje.

4. *vrsta*: Naredimo za obrat 8 zračnih petelj, nato po 1 četverni stebriček v četrto in v naslednjih 6 petelj, * 5 zračnih petelj, 2 gosti petlji okoli loka iz zračnih petelj, 5 zračnih petelj po 1 četverni stebriček v naslednjih 7 petelj; zdaj od * dalje dvakrat ponovimo, nakar napravimo 2 zračni petlji in 1 četverni stebriček v tretjo petljo.

5. *vrsta*: Kakor tretja, samo da kvačkamo namesto po 12 samo po 11 zračnih petelj.

6. *vrsta*: Kakor druga vrsta.

7. *vrsta*: Naredimo za obrat 1 zračno petljo, nato po 1 gosto petljo v prvo zračno in v naslednjih 8 petelj, potem 2 zračni petlji, po 1 gosto petljo v tretjo in v naslednjih 6 petelj, dvakrat izmenoma po 12 zračnih petelj in po 1 gosto petljo v četrto spodnji stebriček in v naslednjih 6 petelj, 2 zračni petlji in po 1 gosto petljo v naslednji stebriček in v naslednjih 9 petelj.

8. *vrsta*: Napravimo za obrat 8 zračnih petelj, nato kvačkamo po 1 četverni stebriček v v četrto in v naslednjih 6 gostih petelj, 2 zračni petlji, * po 1 četverni stebriček v naslednjih 7 gostih petelj, 5 zračnih petelj, 2 gosti petlji okoli loka iz zračnih petelj, 5 zračnih petelj; potem od * dalje enkrat ponovimo in končamo vrsto v obratnem redu.

9. *vrsta*: Naredimo 1 zračno petljo, po 1 gosto petljo v drugo zračno petljo in v naslednjih 8 petelj, 2 zračni petlji, po 1 gosto

petljo v naslednjih 7 stebričkov, 11 zračnih petelj, 7 gostih petelj, 11 zračnih petelj, 7 gostih petelj, 2 zračni petlji in 10 gostih petelj.

10. *vrsta*: Kakor šesta vrsta.

11.—14. *vrsta*: Kakor tretja do šesta vrsta.

15. *vrsta*: Kakor štirinajsta vrsta.

Nato od druge vrste dalje neprestano ponavljamo.

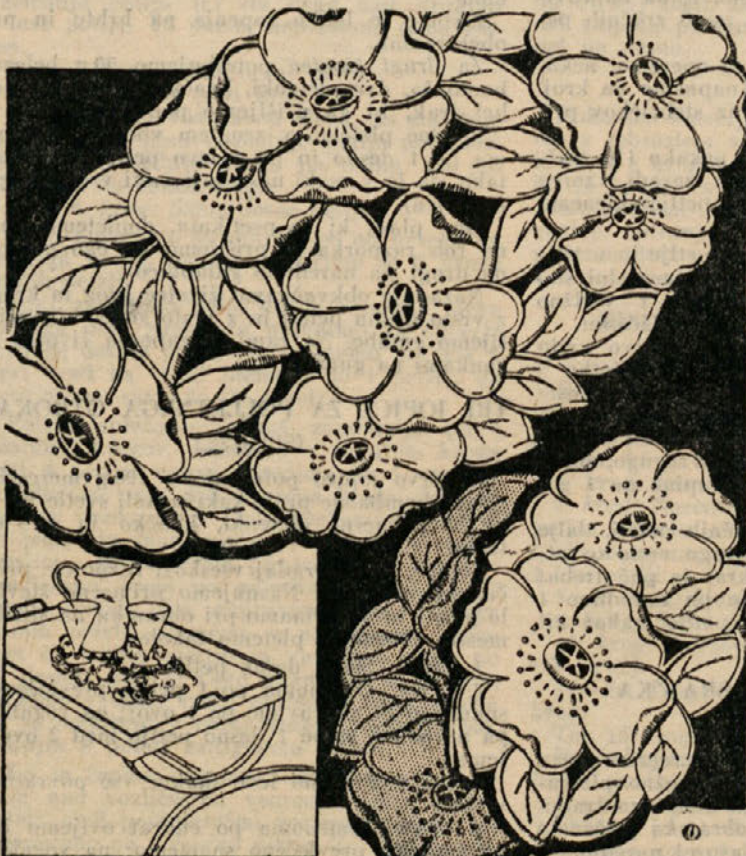
Vložek štev. 90. Za ta mrežasto kvačkani vložek nasnujemo 100 zračnih petelj in naredimo prvi dvojni stebriček v dvanajsto zračno petljo, dalje pa kvačkamo za prazna okenca po 3 zračne petlje in po 1 dvojni stebriček v četrto naslednjo petljo, za preslegasta okenca dvakrat po eno zračno petljo in po 1 dvojni stebriček v drugo naslednjo zračno petljo, za polna okenca pa po 4 dvojne stebričke. Za obrat naredimo na koncu vrste vselej po 8 zračnih petelj. Vzorec je tako preprost, da ga lahko kvačkamo kar po sliki. Ta vložek je širok 10 cm.

Vložek štev. 91 je širok 10 cm in ga kvačkamo v prečnih vrstah sem in tja. Vzorec sestoji iz zračnih petelj ter iz dvojnih in šesternih stebričkov. Za nasutek skvačkamo 73 zračnih petelj in naredimo v prvi vrsti po 1 dvojni stebriček v šesto in v vsako naslednjo zračno petljo.

2. *vrsta*: Naredimo za obrat 12 zračnih petelj, nato po 1 šesterni stebriček v peti in v 12 naslednjih stebričkov, nato kvačkamo osemnajstkrat izmenoma po 1 zračno petljo in po 1 šesterni stebriček v vsak drugi naslednji stebriček, potem naredimo po 1 šesterni stebriček v 12 naslednjih stebričkov, 3 zračne petlje in 1 šesterni stebriček v zadnji stebriček.

Pri vrstah, ki jih kvačkamo z dvojnimi stebrički, naredimo za obrat po 8 zračnih petelj, pri vrstah s šesternimi stebrički pa po 12 zračnih petelj.

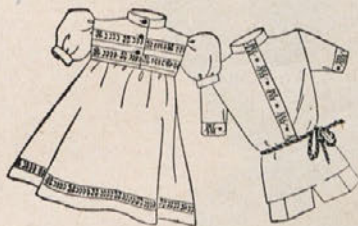
Za mala prazna okenca kvačkamo po 3 zračne petlje in po 1 dvojni stebriček v četrto naslednjo petljo, za mala preslegasta okenca po 1 zračno petljo in po 1 dvojni stebriček v drugo naslednjo petljo za mala polna okenca pa po 4 dvojne stebričke (v vsako naslednjo petljo po enega). Vrste s šesternimi stebrički pa kvačkamo tako kakor drugo vrsto, ki smo jo zgoraj popisali.

BARVASTE TVEZI

Slika 76. Preprosta 4 cm široka tvez, vezena z rdečo in modro prejico. Z njo okrasimo razne torbice, obleke in predpasnike. Odlikanico BO «Ultra» H 6990 lahko naročite za din 7.—.

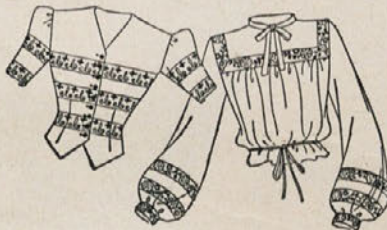
Slika 77. Lična tvez z lističi in cveti. Široka je 3 cm. Vezemo jo z rjavo, rumeno in modro prejico. Primerna je za okras otroških oblek, predpasnikov in torbic. Odlikanico BO «Ultra» H 6984 lahko naročite za din 7.—.

Slika 78. To čedno tvez z vezmo modro in z belo prejico. Široka je 4½ cm in je primerna zlasti za otroške in ženske obleke in za bluze. Odlikanico BO «Ultra» H 6989 s popisom vred lahko naročite za 7.— din.

Slika 79. 2 cm široka tvez s cveti in listi. Vezemo jo z modro in rdečo prejico. Ta tvez se poda zlasti na otroške obleke in predpasnike. Odlikanico BO «Ultra» H 6985 lahko naročite za 7.— din.

Slika 80. To 4½ cm široko tvez, ki jo razporedimo v več vodoravnih prog, vezemo z rjavo, svetlomodro ali pa s temno modro prejico. Z njo lahko ozaljšamo obleke, bluze in jopice. Odlikanico BO «Ultra» H 6986 lahko naročite za 7.— din.

Slika 81. Lepa tvez s cvetličnim vzorcem. Vezemo jo z rožnato, svetlomodro ali pa z rjavo in rumeno prejico. Podaja se na lahke poletne obleke in bluze. Odlikanico BO «Ultra» H 6987 lahko naročite za 7.— din.

Slika 82. To 4½ cm široko tvez s pisanim zavojitim vzorcem vezemo z modro, rdečo, rumeno in zeleno prejico. Najbolj se poda na platnene obleke in predpasnike. Odlikanico BO «Ultra» H 6988 lahko naročite za 7.— din.

Slika 83. 8 cm široka tvez za kmečke obleke, jopice in predpasnike. Vzorec vezemo z rjavkastorumeno, rjavo in zeleno prejico. Odlikanico za ta vzorec lahko naročite pod BO «Ultra» H 6983 s popisom vred za 7.— din.

Slika 76.

Slika 77.

Slika 78.

Slika 79.

Slika 80.

Slika 81.

Slika 82.

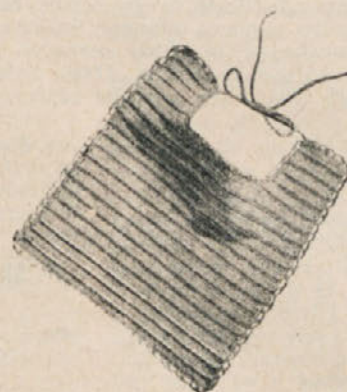
Slika 83.

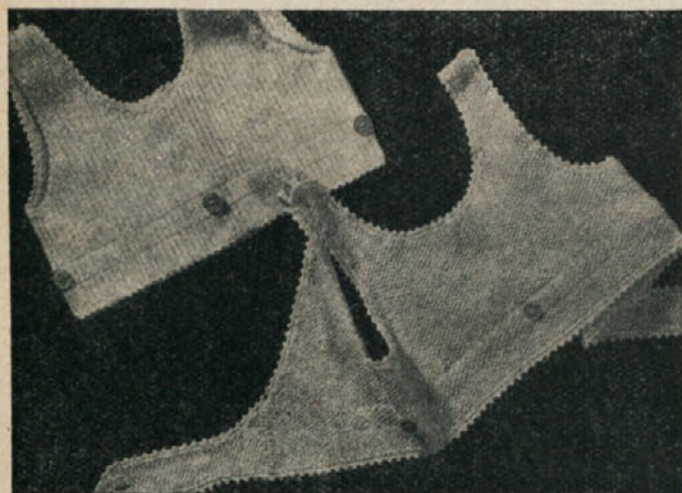

Slika 70.

Vse za dojenčke

Slika 73.

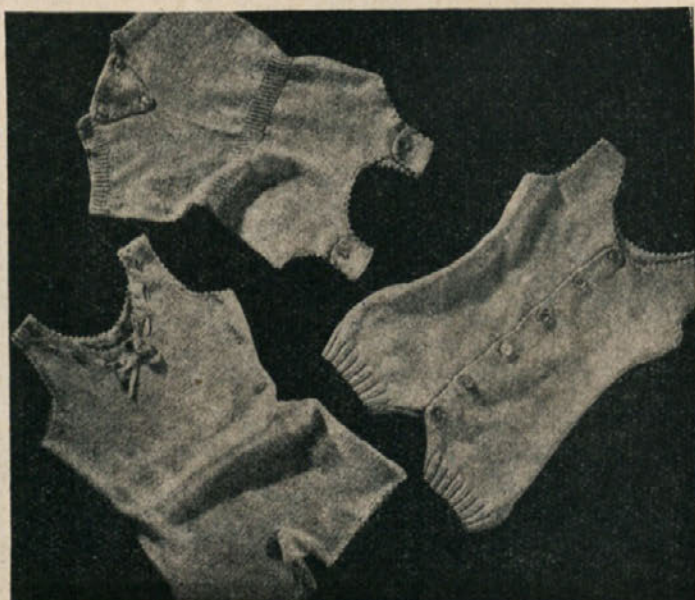
Slika 71.

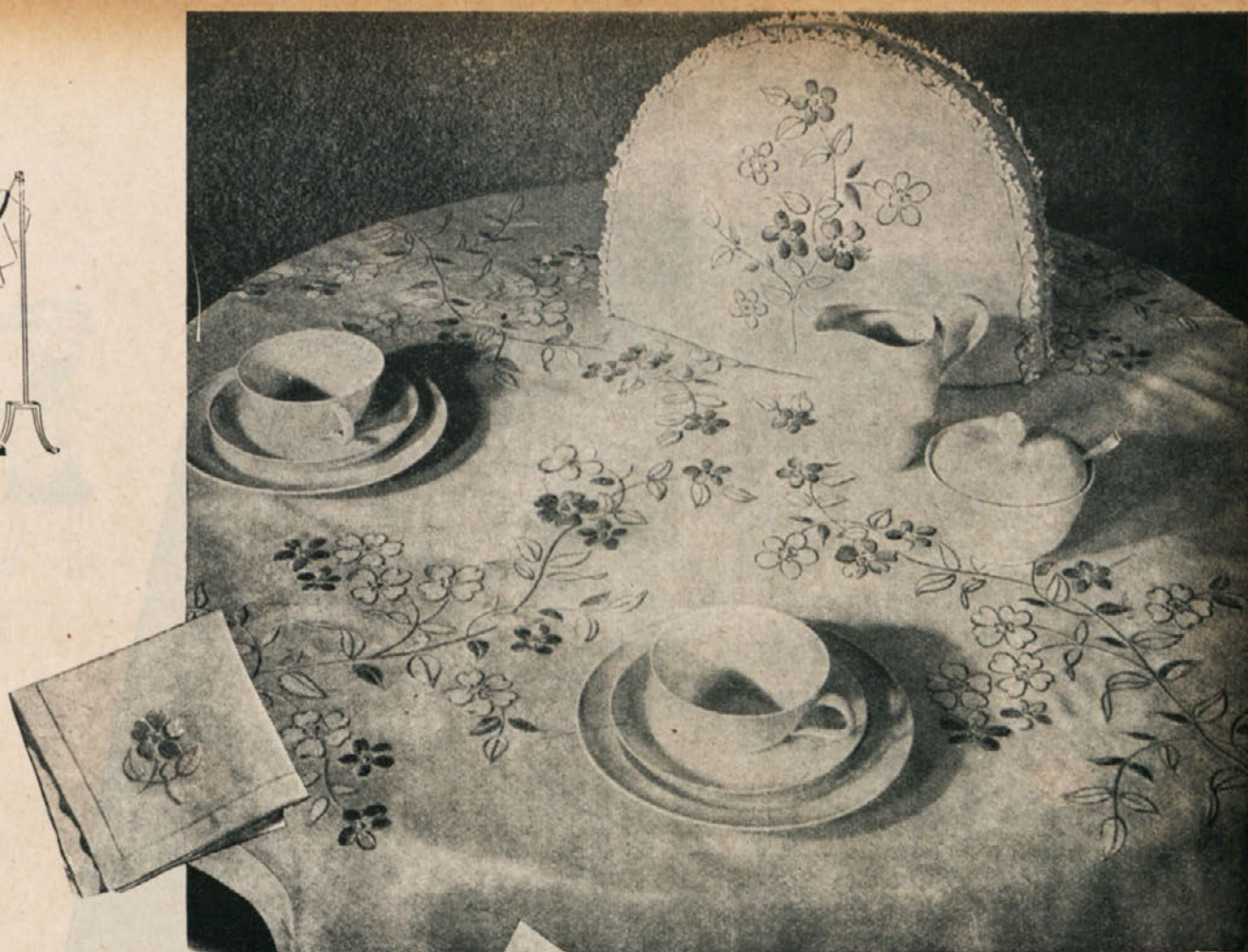
Slika 74.

Slika 72.

Slika 75.

Slika 84.

Slika 85.

Za polepšanje *Vašega doma*

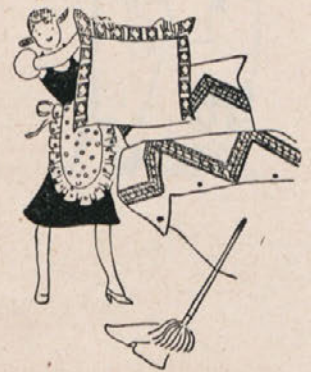
ISTI VZOREC NA RAZLIČNIH PREDMETIH.

Slika 84, 85 in 86.

V svetlo sobo s svetlim in lahkim pohištvo se podajo na prte, blazine, senčnike in grelce nežni vzorci na svetlem mehkem blagu. V temni sobi so pa lepše videti vidne barve močnejši vzorci in težje blago. Dekliško sobo in svetle sončne prostore vrtnih in poletnih hišic pa še vedno najbolj povzdignejo pestri in veseli cvetni vzorci na pralnem blagu, kakršne vidimo na naših slikah. Odlikanica «Ultra» za prt B II H 6954 dinarjev 18.—, za grelec in prtiče: BOH 6955 dinarjev 7.—, za svetilko: B I H 6956 din 12.—.

Slika 86.

Slika 87

88

89

Slika 90

Slika 91.

Vložki za posteljno perilo

Hristo Mindov:

ELKA

Drsaje z bosimi nogami po kamnitih stopnicah prinese služkinja Elka na dvorišče poln jerbas mokrega opranega perila, ga postavi na zemljo in se globoko oddahne.

Sinje, svetlo in visoko se dviga nebo, ne celo brezkraino nebo, ampak le velik moder kvadrat, položen med strehe bližnjih hiš. A sredi tega kvadrata okroglo in rumeno kakor sončnica gori poletno sonce.

Elka, ki je pravkar prišla iz temne kuhinje, ne more gledati sonca in zato zapre oči. Tedaj se pred njo zavrtijo rdeči in modri krogi. Ko jih znova odpre, se krogi razširijo, se razdrobijo in izginejo po kotih dvorišča, v katerih ležijo težke črne sence in se v njih odražajo dimniki in strehe hiš.

Elka ne hiti. Prijetno ji je, da stoji v soncu. Ko rahlo vzdihne, si začne popravljati razkuštrane lase in požvižgovati. Globoko v srcu se ji porodi čudno, neznano čustvo. Nasmehne se in zopet požvižguje.

V kurniku poje petelin in grebe zemljo. Kokoši kokodakajo. Po dvorišču se počasi zibata dve goski sredi desetih, petnajstih mladičev; ti neprestano čebļajo in ščipajo sočno travo.

In ko tako stoji, z zavihanimi rokavi, utrujena in še topla od pranja, in gleda modro nebo, živ žav dvorišča in male s puhom porasle račke, ki se klatijo za svojo materjo, še vsa omamljena od vroče pare, ki ji je udarjala v obraz, začuti Elka, da jo nekdo gleda skozi okno. Ne dvigne oči, da bi videla, kdo je. Tudi tako ve. Nasmehne se in gre iskat vrvico, da bo razobesila perilo. Ko se vrne — ni nikogar več na oknu.

Tedaj Elka zaveže konec vrvico na plot in stopi, da bi drugega privezala na akacijo. Toda ko hoče vrvico napeti, ji sladka trudnost leže v srce in se ji razlije po vsem telesu. Zahoče se ji, da bi sedla na dvorišče, da bi legla na hrbet, da bi z rokami, podvitimi pod glavo, gledala visoko, modro nebo, da bi zaprla oči in zasanjala.

In se spomni svoje vasi. Tovarišic, njiv in livad, po katerih je nabirala cvetice in pela pesmi, in nazadnje — se spomni polja in gozda, koder je tekala za ovčami — in strašno se ji zahoče, da bi bila zdaj tam.

Ob tem spominu se strastno pretegne in se nasmehne svojim mislim.

Potem ko si zaviha rokave jopice, pogleda v okno in pokliče:

«Peter, ej, Petruška!»

Okno se odpre.

«Kaj je?»

Ordonanc se nagne čez okno in pogleda na dvorišče.

«Daj, da priveževa vrvico», reče Elka.

«Pridem!»

Toda ordonancu se ne mudi. Iz žepa potegne majhno okroglo zrcalce, ga obriše ob rokav, ga suče zdaj na levo, zdaj na desno in se v njem ogleduje. Nato si zaviha male brčice, zopet pogleda na dvorišče, izpljune in vpraša:

«Kaj mi daš, ako ti pomorem?»

«Ne brbljaj, ampak pridi!» vzklikne Elka.

«Ne pridem.»

Elka mu zapreti:

«Če ne prideš, te ovadim kapitanu.»

Nato ordonanc pride.

Elka mu da vrvico.

«Vleci!»

Napneta jo z združenimi močmi.

Elka priveže vrvico in začne razobešati mokro perilo; prej vsak kos posebej ovije in udari z njim po zraku, da se razgane. Ordonanc hodi z jerbasom v rokah za njo in gleda, kako se Elka dviga na prste, da bi dosegla vrvico. Pri tem se ji boste noge prikazujejo do kolen in prsi ji napenjajo jopico. Roke so ji do laktov ožgane od sonca, v zapestju bele od pranja, Elka diši po milu, po kuhinji in dišavah, ki jih je kradla gospodinji in si z njimi škropila prsi. Fant začuti tudi vonj mladega dekleta, mladega toplega mesa, ki je kakor pravkar zorana njiva, zalita od obilnega dežja. In se mu poželenje dviga v grlo. Kri mu burno zapolje po žilah in mu udari v glavo.

Ves zmeden zašepeta:

«Elka, rad bi te nekaj vprašal, ali mi boš odgovorila?»

Elka ga vprašujoče pogleda.

«No, če je treba samo odgovoriti, zakaj bi ti ne odgovorila?»

Fant se obotavlja.

«Veš, rad bi te vprašal, ali si za to, da bi se ljubila?»

«Toda, toda! Vsi hočete ljubiti, a samo lažete.»

Elka mu potrese pred nosom moker kos perila.

«Jaz ne lažem», de Peter.

«Ne lažeš, samo — kakor cigan!»

Ordonanc vzdihne in postavi perilo na tla.

«To se pravi, da me nočeš?»

«Umrla sem zate!»

Elka se omehča, izravna se in ga pogleda v oči.

«Ne verjamem ti,» reče, «ti se norčuješ.»

«Ne norčujem se.»

Elka to ve, a se pretvarja. Hoče se ji, da ji to ponovi, ona pa da ga posluša in se pogreza v sladko brezno njegovega glasu, da ji srce onemore v žgoči muki poželenja. Strast jo zanaša kakor valovi.

«Ali si za to?» jo zopet vpraša ordonanc.

«Ti si nor!» vzklikne Elka.

«Nisem nor.»

«Nor si!»

Elka ga čofne z mokrim perilom po obrazu in se zasmije. Nato pobere jerbas s tal in zbeži po stopnicah.

Ordonanc gre za njo. Elka zaloputne kuhinjska vrata za seboj in jih tišči s celim telesom. Ordonanc se upre vanje z ramenom in jih odpre. In prevzet od njene mladosti, od njenih oči, ki se mu izzivalno smejejo, jo zgrabi.

Elka zakriči, se mu izvije in ga bije po prsih, po ramenih, toda on je močnejši od nje. Omega, popusti in se brez moči zruši na tla.

Komaj izpregovori:

«Pusti me, da naju kdo ne vidi.»

Res, nekdo prihaja po stopnicah.

Dzin, dzin, dzin.

Kapitan je.

Vrata sosednje sobe se naglo odpro.

Zapro se.

Elka si popravi lase, stopi k pomivalniku in začne pomivati posodo. Jemlje kos za kosom, jih naglo vrti med prsti, jih drgne z milom, a nato jih poklada na mizo, da nastaja cel kup.

Tedaj odpre pipo vodovoda in začne splakovati.

Ko konča, se obrne in se krotko nasmehne ordonancu.

Med njima ni več skrivnosti.

Iz bolgarščine France Bevk.

KADAR SE DEKLE

MOŽI

Omožila se bom z njim, ki ga imam rada iz vsega srca. Kako lepo in veselo se to sliši. Pa vendar ni tako preprosto, kakor se nam na prvi pogled zdi. Ko se dekle moži, zaživi v povsem drugem okolju, v novem svetu, ki je naložil na mlada, nevajena ramena nešteto novih dolžnosti in skrbi, katere bo spočetka le težko zmagovala, če se ni že pred poroko vsaj kolikor toliko sprijaznila z njimi. Vsemu se je treba prej učiti. Samo premislite, koliko se je bilo treba učiti, preden ste postali uradnica, prodajalka, modistinja, šivilja itd. Tudi dobra gospodinja ne morete postati kar tako čez noč. Gospodinjstvo zahteva od nas precejšnjega znanja, če hočemo gospodinjiti smotrno, praktično in varčno. Seveda se lahko dosti naučimo iz strokovnih gospodinskih knjig. Toda teorija je eno, praksa pa drugo. Naj je v kuharski knjigi priprava kakšne jedi še tako podrobno opisana, se nam jed lahko skazi, če nimamo osnovnih pojmov o kuhi in ne vemo, na kakšnem ognju se pripravlja takšna jed in koliko časa se kuha, odnosno peče. Tako je tudi z drugimi opravili v gospodinjstvu: s pranjem, likanjem, pomivanjem in čiščenjem stanovanja. Vse moramo delati tako, da bomo delo čim hitreje in temeljiteje opravile in se pri tem ne bomo pretegnile. To so skrivnosti, s katerimi se naj dekle kolikor mogoče seznani že pred možitvijo, da ji bo potem delo lažje, da bo mali novi dom, čeprav morda skromen, res topel in prijazno urejen, da bo vsak, ki bo stopil vanj, takoj vedel, da v njem živi dvoje srečnih in zadovoljnih ljudi.

Toda preden je ta novi dom ustvarjen, mora dekle temeljito premisliti in preračunati ter spraviti svoje želje in potrebe v

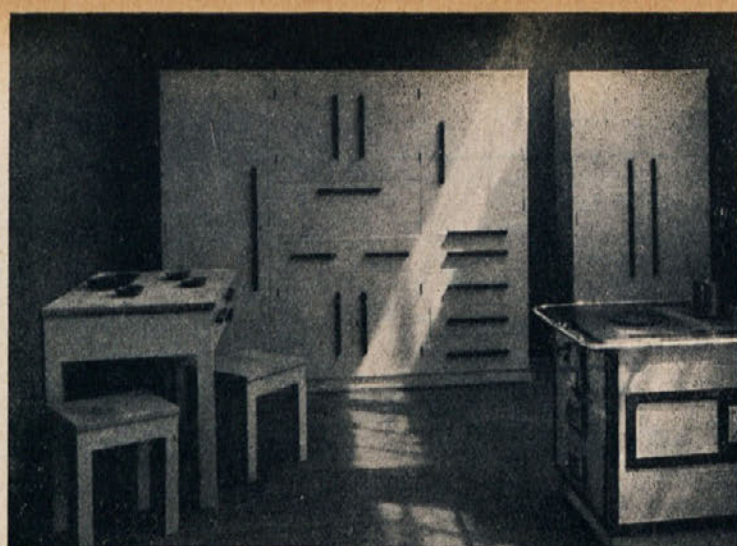
Inž. arh. Duša Santel-Kanoni: Kuhinjska oprema. — Ta slika kaže primer sestavljene ali rastoče omare. Za začetek zadostujeta levi ožji in srednji širši del za posodo. Po-

sklad s sredstvi, ki jih ima. To je dandanes res težko, ker so največkrat vsa dekletova dota samo tisti prihranki, ki si jih je mesec za mesecem pritrgovala od svoje skromne plačice. To pa je ob današnji draginji skoraj toliko kakor nič. Dvakrat hudo pa je, če ima dekle omoženo prijateljico, ki je iz premožne rodbine in si je lahko opremila stanovanje «po želji in osebne okusu».

Takšna srečna prijateljica nas tako rada povabi, da si ogledamo njeno stanovanje. Seveda, saj to je razumljivo, najbrž bi me ne bile nič drugačne, ko bi bile na njenem mestu. Toda zato pametno dekle ne bo tarnalo in zdihovalo iz zavisti. Saj ve, da bi ji to prav nič ne koristilo, ve pa tudi, da ni še vseh dni konec. Zdaj, ko se bo omožila, bo šele komaj prav začela živeti.

Kaj je potem takšna nesreča, če ne more takoj prve dni kupiti vsega, da bi bil njen novi dom tak, kakršnega si je zamišljala v svojih dekliških sanjah? Tudi se ne bo dala

svetlotirkiznomodra, pregrinjalo nasičeno zelenkastomodro. Preproga belo-črno-opečno rdeča. Nad vzglavjem luč in vrsta starinskih «slik na steklu».

zneje lahko dokupimo še desni del za živila in omaro za čistila. Ako je prostora, strnemo vse dele v eno vrsto. — Praktični so dolgi leseni ročaji.

pregovoriti, če bi ji kdo svetoval, naj si kupi pohištvo na obroke, kajti pregovor pravi, da se slajše spi na lastni slamnjači, kakor na tuji žimnici. Ker pa pregovor tudi uči, da je dober nasvet zlata vreden, bomo v naslednjih poglavjih podali dekletom, ki se može, nekaj praktičnih in koristnih nasvetov, ki jih bomo s pridom uporabile ob vstopu v svoje novo življenje.

Ne prenačimo se z nakupovanjem!

Naglica nikjer ni prida, zlasti pa ne takrat, kadar kupujemo reči, ki jih bomo uporabljale dolgo vrsto let, morda celo vse svoje življenje. Pred nakupovanjem moramo dobro preudariti, kaj potrebujemo in tudi lahko kupimo. Dobro je, da se o tem posvetujemo s starši ali drugimi izkušenimi ljudmi. Nato si sestavimo spisek vseh predmetov, ki jih bomo morale nabaviti. Če moramo zelo varčevati, si najprej nabavimo opremo samo za spalnico in kuhinjo. To nam bo popolnoma zadoščalo, dokler se nam družinica ne poveča. Pohištvo naj bo solidno izdelano in preprosto oblikovano, da ne bo podvrženo kratkotrajnim modnim muhavostim.

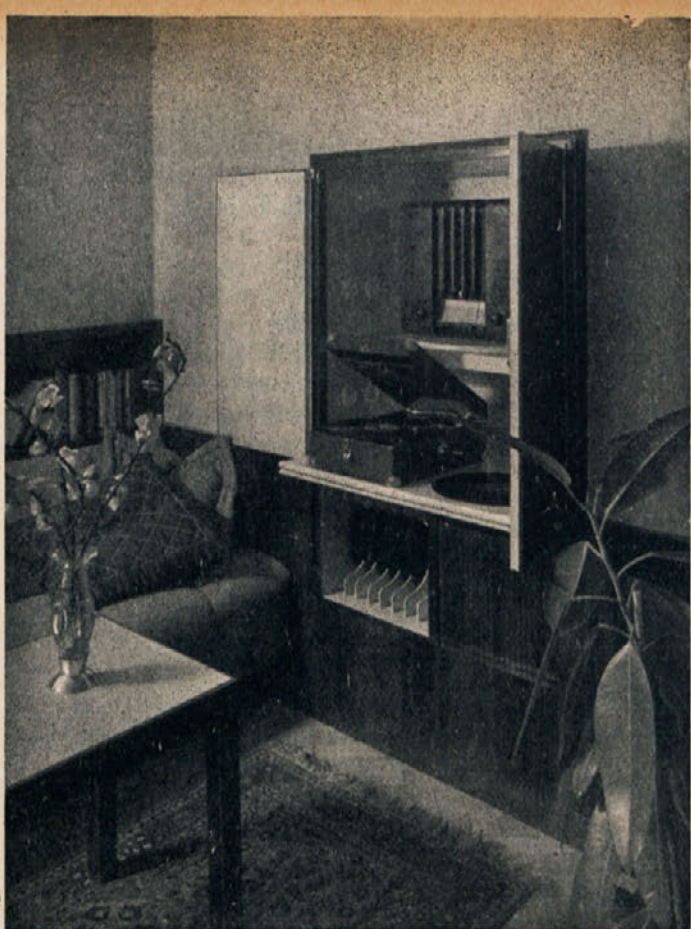
Tudi pri izbiri preprostega, cenenega pohištva naj odloča naš okus, predvsem pa smisel za praktičnost. Kajti zavedati se moramo, da pohištva ne kupujemo zato, da bomo potem imele doma nekako pohištveno razstavo, ampak za to, da ga bomo tudi res uporabljale. Od našega okusa je potem odvisno, kako bomo pohištvo v stanovanju namestile. Toda tudi pri tem naj odloča praktičnost. Zlasti ko razmeščamo kuhinjsko opremo, moramo gledati na to, da kredenca in miza ne bosta preveč oddaljeni od štedilnika; zakaj pri pripravljanju jedil in pri kuhi bi potem morale neprestano tekati sem in tja.

Ce se bomo ravnale po tem, si bomo s skromnimi sredstvi uredile prijeten, topel domek, ki se nam bo zdel še lepši in prijetnejši zato, ker bo res popolnoma naš, naš do poslednje kavine žličke v miznici. In ta zavest bo razpršila še zadnje ostanke tiste grenkobe, ki nam je morda še ostala v srcu od takrat, ko smo morale same sebi z bridkostjo priznati, da nikoli ne bomo mogle tako opremiti svojega stanovanja, kakor je opremljeno stanovanje prijateljice.

(Se bo nadaljevalo.)

Inž. arh. Duša Santel-Kanoni: Preprosta spalnica iz javorovine je cenena in še prikupnejša od bogato okrašene. Okusna izbira barv popolnoma nadomešča nepotrebne profilčke in druge olepševalne dodatke. Stena

Sodobna oprema sobe.

Leva slika: Količek s knjigami, vdelanim radijskim aparatom in gramofonsko omaro.

Zgornja desna slika: Bar v podnevni sobi.

Spodnja slika: Podnevna soba, zelo svetla brez navlake, pa vendar vabljiva in prijetna.

Pred menoj leži »Zgodovina Anglije«. Napisal André Maurois, prevedel Vladimir Levstik. Posihdob bo ta knjiga, »Zgodovina enega izmed najznamenitejših uspehov človeškega rodu«, govorila Slovencem, s kolikšnimi borbami, porazi in zmagami so zidali tisto velikansko stavbo, ki ji pravimo angleški imperij. A kaj si hočem: izza vseh velikih, močno opisovanih dogodkov me venomer obletava čisto majcena, neznatna misel, vsiljiva kakor mušica: kam bo pa gospa Franka vrinila to zajetno novo Vladimirovo delo? Tista široka polica v knjižni omari, kjer se je gospe po precej dolgem prizadevanju posrečilo zbrati vso njegovo dosedanje prevajalsko žetev, je tako nabita, da mišjega repka ne spraviš več vanjo. Od drobnega »Rdečega smeha« do velike epopeje »Vojne in miru« se vrsti v preraznih vezavah in velikostih knjiga ob knjigi. In v spodnji polici se je prav tako že nabrala široka vrsta Levstikovih izvirnikov. Koliko je razen tega še po obzornikih in dnevnikih razsejanega pisateljevega dela! Njegovih knjig izkratka doslej še nikoli nisem utegnil prešteti. Lahko pa to lepega dne še storim. Od Ljubljane do Litije je samo kratek skok in k Levstikoma človek vselej rad stopi na črno kavo.

Kadar je Vladimir Levstik prav posebno dobro razpoložen — recimo takole po večmesečni trdi tlaki, kakršno je pravkar opravil z »Zgodovino Anglije« — takrat v lagodnem domačem pomenku tu in tam lahko sprožim tudi besedo o njegovem pisateljskem delu. Kakor sem otrešel prah ali blato s čevljev, ki so me prinesli skozi Litijo v samevajočo vilo ob klancu, ki se vzpenja v Šmartno, — prav tako se v Levstikovi družbi vselej otresem naslage, ki se mi je nabrala na duši in srcu v ljubljanskem vzdušju. Za robato besedo in krepko primero sicer nikoli ne dobim cekina, pač pa iz polne džezve fino dišeč turški požirek. Na pogled orjaški in v svojih opombah vedno jednat, je Vladimir Levstik v redkih urah prijateljskega kramljanja kar študentovsko svež in dovtipen. Po vsem delu, odrekanju in trudu, kolikor ga je doslej prestal, je ohranil lepo mero mladostne igrivosti.

Ali kadar me povede v sosednjo sobo, v svojo delavnico, kjer na široki pisalni mizi ob oknu čaka strojček kakor najpohlevnejše živinče svojega gospodarja, kadar mi na prav posebno željo razkaže knjige v vseh mogočih jezikih, nemo družino, v kateri se poleg svetega pisma v šestih, sedmih prevodih pa poleg Shakespeareja, utesnjenega v eno samo, fino vezano knjigo, in poleg velikih francoskih in ruskih mojstrov pohlevno družijo avtorji z najrazličnejših delov sveta — takrat je Vladimir Levstik tisti vase pogreznjeni mislec in delavec, kakršnega od blizu pozna le prav ozka družba.

Poleg knjižnih polic je velika steklena omara. V njej potrpežljivo čaka svojega vstajenja ribiško orodje, ki pisatelja leto in dan vabi iz delavnice tja na Štajersko, k Savinji, med splavarje, v tisti čudovito lepi, vedno sveže oprani tihotni svet med Goro Oliko in Savinjskimi planinami, v pokrajino, kjer se mu s spomini na otroška leta vedno vrača zdravje in vera v življenje.

Dvoje zmerom sledim v Vladimiru Levstiku: mater in savinjski svet. Kakor dva zlata pramena svetila v njegovo življenje. Po njih dveh sta mu obsijani umetnost in domovina, ki sta mu eno — »gorje bi bilo, če bi se sprli med seboj!«

Neomajna je Levstikova vera v domovino in v zmago kulture. Danes, ko se nad Evropo lomijo ostrešja, se izpoveduje Vladimir Levstik najodkriteje med nami vsemi: »Jugoslavija zdaj in vedno!«

Tak je v pomenku in tak je pri delu.

Pogovor, ki ga objavljam, ne beza v osinjak svetovnih problemov. Predstavlja vam Vladimira Levstika v njegovi delavnici.

*

— Po prevratu si pisal mnogo izvirnega, sem omenil, vendar pa si tudi prevajati začel največja dela šele po prevratu. Kaj te je navedlo k prevajanju?

— Nisem posebno vesel, kadar berem ali slišim, kako me veličajo s »prevajalcem«. Zmerom sem hotel izvirno ustvarjati, marsikaj mi je bilo na duši, da bi povedal, marsikaj mi je še, in tudi mislim, da bom kdaj povedal. Po pravici bi rekel: vobče nimam občutka, da sem že začel... Vendar: vsak, kogar žene v oblikovanje, ima za to svoj prirojeni, posebni način. Sicer sem vse dosedanje stvari pod pritiskom posebnih okoliščin zelo hitro napisal, toda — to strojniško bruhanje mi je zoprno. Mika me zgradba, izravnoteženost, popolna dognanost vsebine in oblike. Ker sem pa videl, da more spreten in delaven prevajalec kdaj pa kdaj nekaj zaslužiti, sem si že zgodaj skušal s prevodi ustvariti skromno gmotno podlago za izvirno delo. Prve knjige, ki sem jih želel prevesti, sem založnikom sam ponudil, to pa ne glede na svoj lastni okus in simpatijo. Izbiral sem kar moči debele »špehe«, kajti velik obseg je pomenil obilen honorar. Ker ti prevodi niso bili povsem neužitni, so me jeli založniki sčasoma sami iskati, zlasti po vojni, v dobi ugodne konjunktore. Ob rednem delu se večja spretnost, jezikovna sredstva se brusijo in spopolnjujejo, in če dandanes kdo pohvali moje oblikovne zmožnosti, vem, da ta hvala ni nezaslužena. Podčrtati pa moram: spisek del, ki sem jih prevedel v svojem življenju, ni zrcalo mojega slovstvenega okusa. Založnik bi rad izdal to in to knjigo. Obrne

se do mene. Če utegnem, mu dam besedo, ki se je potem vselej kesam. Kajti kolikor dlje prevajaš, toliko bolje prevajaš; kolikor bolje prevajaš, toliko teže prevajaš. V mojih prevodih ne manjka strani, ki so me stale po cel delovni dan. Prav za prav je to najodurnejša tlaka, ki si jo moreš misliti. Cigan, ki ob cesti tolče kamenje, lahko ta čas misli, kar ga je volja; prevajalec pa je dan za dnem, mesec za mesecem in leto za letom suženj misli drugega človeka.

— Ali dovoliš le majhno pripombo: morda si pa s stalnim prevajanjem in brušenjem jezika nekoliko koristil tudi izvirnemu delu?

— Ne. Kakor sem prevajanju po eni strani dolžnik za to, da mi ni bilo treba do današnjega dne ne beračiti ne krasti — kaj še bo, ne vem! — tako moram po drugi strani priznati, da nisem s to obrtjo svojemu izvirnemu delu nič koristil. Dober prevod terja mnogo časa. Ko ga dokončaš, si preveč truden, da bi mogel misliti na svoje lastne načrte. In ker se denarne potrebe vendarle vlečejo za teboj, sprejmeš nazadnje nov prevod. Kajti izvirnemu delu ne moreš naprej videti konca, medtem ko pri prevodu vsaj približno veš, da boš v takem in takem času zaslužil toliko in toliko denarja. Pa tudi to je treba povedati: prevajalčev zaslužek je mnogokrat le slepilo. Zgodilo se mi je že, da sem sedel pri težavnem prevodu po dva, tri mesece, dan za dnem, od zore do mraka, brez sprehodov, brez zabave, kakor jetnik. Ko je bilo delo opravljeno, sem mogel biti z njim zadovoljen — in bi morda tudi bil, da nisem izračunal: zaslužek ni niti za paro presegel troškov, ki sem jih imel v tistem času za več ko skromno življenje... Pomisliti je treba še nekaj: dandanes je založništvo pridobitna panoga, kakor vsaka druga. Založniki skušajo dobiti kar največ in kar moči najboljšega dela za kar najnižjo plačo. Belih vran med njimi ni, kvečjemu pisane; te pa rade bolehajo za sušo v blagajni, zato kapljá prevajalčev honorar v negotovih obrokih, kar usodno zmanjšuje njegovo vrednost.

— Vem, da zahteva vsaka knjiga pri prevajanju posebnega načina obdelave, in vendar, ali mi moreš na splošno povedati, kako prevajaš?

— Prevajanje se obnaša le toliko časa, dokler si ohraniš vsaj neko mero površnosti. Površen začetnik prevede vsak dan svojo tiskovno polo — ko mi je bilo dvajset let, sem zmozel celo dve! — in zasluži, kadar ima delo, precej. Ko pa postajaš vesten, vestnejši, najvestnejši, se produkcija bolj in bolj krči. Jaz sem danes presrečen, kadar vidim, da sem v enem dnevu napravil osem strani. So pa tudi dnevi, ko naštejem samo dve.

— Spominjam se nedavnih tvojih besed, da si izmed vseh del prevedel »Vojno in mir« tako vestno, da lahko za vsako besedo prevoda tako rekoč prisežeš. Katera dela iz svetovne literature si sam odbral za prevod in katera so ti bila ponujena?

— Kar pomnim, sem sam izbral za prevod Tolstojevga »Hadžija Muráta« in Deepingov roman »Sorrelle in njegov sin«. Prvega zato, ker pomeni tudi v mogočem epskem delu svojega avtorja kristalno čist vrhunec, drugega pa, ker sem bil prepričan, da bo zaradi novote svojega predmeta — očetova ljubezen do sina, ko je navada opisovati samo materino ljubezen! — ustregel bralcu in založniku. Torej iz gole nesebične plemenitosti srca. Pa sem ga moral nekaj let ponujati, preden sem ga spravil pod streho. Zgodilo se je celo, da je ena izmed založb, ki sem jim ga bil ponudil, vpraševala druge književnike, ali bi ga prevedli zanjo. Le-ti so se otepali, ker jim je bil

Levstikova mati.

premalo »literaren«. Nazadnje je vendarle obveljala moja; roman je izšel in je bil po bliskovito razprodan. Cinično priznam, da me moja literatska vest zaradi tega niti malo ne peče. Zastran ostalih prevodov pa moram reči, da bi se za mnoge izmed njih prav gotovo ne bil ogrel, ko bi me ne bili prosili. Prekrasne spomine imam resda na svoje čase s Tolstojem in ponosen sem, ker sem se mu mogel oddolžiti s takim prevodom »Vojne in miru«, da ga — kolikor morem presoditi — ne prekaša noben drug v vsem svetovnem prevodnem slovstvu. Vsi prevodi tega silnega dela, kar jih poznam, so celo mnogo slabši od mojega. Vsebinsko je močno vplival name tudi Dostojevski z »Zločinom in kaznijo«. Ostali Rusi so mi odveč — ne morem si pomagati. Velike Francoze ljubim in občudujem, pri dobrih Angležih pa čislam samoumevnost, s katero znajo ukrojit knjižo tako, da ima glavo, rep in vse druge ude na pravem mestu.

— Tvoj jezik je klen in samonikel, — kako pa sam sodiš o tem žlahtnem instrumentu?

— Če je res, da imam nekaj čuta za udarnost in prepričevalnost jezikovnega izraza, je to vsekako moja dediščina po materi. Nikoli ni bila v zadregi za živo, krepko besedo in klene primere je kar izpod pazduhe jemala. Ko sem prišel v velika mesta in med učane ljudi, kakor pravi stari Erjavec, je ta zaklad seveda težko kljuboval papirnatim valovom »omikane slovenščine«. Vendar mislim, da sem ga nazadnje rešil in pomnožil. Nenehna raba jezika — ako vštejem prevode, obsega moje književno delo do zdaj okrog 20.000 strani — mi je odprla uho za marsikaj, česar navaden občan ne opaža. Francozi so mi razvili smisel za lepoto in zvočnost stavka, Rusi čut za otenke. Na tej podlagi se zdaj že dvajset let znova učim slovenščine in mislim, da ne zaman. Kako se učim? Ljudi

poslušam in knjige berem. Rad kramljam s hlapci, deklami, savinjskimi splavarji, vandrovc in berači. Ti so profesorji na moji visoki šoli. Časih naletiš pri njih na izraz, ki se ti zabliski v oči kakor suho zlato... Zastran knjig pa mislim, da zlepa ne premoremo jezikovno tako zrelega in žlahtnega dela kakor so Sovrétovi «Stari Grki». V teh se je povzpela slovenska proza za mnogo let na vršac in velik, velik mojster bo moral priti, da ga preseže... Da, ko že govorim o mojstrih: mučno mi je, kadar me dobre duše v književnih poročilih ogovarjajo z «mojstrom slovenske besede». Tak naslov ni majhna reč, in zelo bi se smel napihniti, če bi vedel, da ga zaslužim. Jezik — posebno še naš — je nekaj tako neizmerno širnega in globokega, da v dokončno «mojstrstvo» ne verujem, ne pri sebi ne pri drugih. Tu smo vsi učenci. Kaj bi ti odlika, ko boš še na smrtno uro čutil, da nič ne znaš, čeprav nekaj znaš!

— Prestal si s svojimi izvirnimi deli več literarnih bitk — kako sodiš o slovenski kritiki?

— Kako sodim o slovenski kritiki? Zapiši, da imam o slovenski kritiki prav tako laskavo mnenje, kakor ga je imela ona o meni, ko me je skušala živega v tla zabiti; z razliko, da se je slovenska kritika o meni «motila», jaz pa še o nji ne motim, ampak ji delam razmeroma še kompliment. Sicer pa: pustiva slovensko kritiko! Naj si ostane zvesta, naj klije, raste in s svojim delom iz veka v vek dokazuje, da je «fair play» med Kranjci tuja beseda; meni je tega silno malo mar. In končno: v kakem oziru utegne biti kritika celo koristna. Po čem bi pa ljudje poznali gospoda, ko bi drhali ne bilo?

— Kolikor vem po tvojih lastnih omembah, si imel s prevodom romana «Gospoda Golovljóvi» izmed vseh največ preglavic. Zakaj prav za prav?

— Saltykov-Ščedrin je za prevajalca najtrji oreh, ki si ga moreš misliti. Lestvica njegovih jezikovnih sredstev nima takorekoč ne začetka ne konca. Vsak stan, da, vsaka

oseba govori pri njem svojo posebno ruščino, ki se od izražanja vseh ostalih figur v romanu tipično razlikuje.

— Kako si pa zadovoljen s pravkar opravljenim delom: s prevodom Mauroisove «Angleške zgodovine»?

— To delo mi je bilo užitek. Ne le, da je snov knjige dandanes pereče zanimiva; Mauroisovo bistro prodiranje v bistvenost in njegovo preprosto, jasno podajanje zamotanih stvari se mi je zdelo vrlina, ki jo je treba pokazati našim ljudem — in tudi samemu sebi. Slovenci se v slogu vse prepočasi otresamo gotske temačnosti, ki nam jo je vsilil tuji kulturni vpliv v minulih stoletjih. Zato sem se rade volje odzval želji Naše založbe, naj prevedem Mauroisovo delo. Prepričan sem, da bo obrodilo koristen sad.

— Naposled — najbolj navadno in najbolj nevšečno vprašanje: boš kaj povedal o svojih načrtih? Omenil si nedavno v pomenku, da se boš lotil večjega teksta kakor tudi prevodov iz italijanske in druge lirike?

— Bojim se, da ti ne morem ustreči. Osnutkov, ki sem o njih pripovedoval, nisem še nikoli uresničil. Res je, da se ukvarjam z načrtom za večji tekst; takih načrtov je celo nekaj, in drug mi je ljubši od drugega. Pa kaj bi to! Važno je, da se lotiš dela v pravem trenutku, v svoje lastno cesarsko veselje, in ga dokončaš, ne da bi z njim naprej kaj ukrepal. Toliko lahko povem, da je stvar v tesni zvezi s Savinjsko dolino. In še to, da si ogledujem neko precej široko zajeto zgodovinsko snov. A zdaj je spet vojna na svetu — koliko skušnjav, koliko novih zamisli! Težko je le, da v teh časih ne smeš pisati o vsem — vsaj tistega ne, kar bi hotel. Vsekako: nekaj knjig, nekaj pravih, bi še rad napisal, preden odrinem v tisti prelepi kraj, kjer se Oče, glava totalitarnega režima, Sin, glasnik socialne pravičnosti, in Duh, zagovornik svetovnega miru, tako zgledno razumejo med seboj, da so vsi trije ena oseba. Ali me slovenska kritika vsaj potlej odkritosrčno prizna in ali dobim svojo stran v literarni zgodovini, mi je že danes superlativno vseeno.

Artem.

Dramsko pismo

Ko sem vstopil, se je gospod direktor nasmehnil. Tako se nasmehne tisti, katerega je v življenju srečalo domala vse, kar more srečati živega človeka. Toda to je bil smehlaj pesnika «Večernih senc», naglo ugašajoč in nekoliko utrujen. Na njegovo Heinejevo obličje je zdajci legla ena imed teh senc. Ko si je z mladostno gesto popravil temnt koder, ki mu pada na lepo čelo, se mi je zdelo, da hoče odgnati nadležen privid. Vse to pa le za hip. Takoj nato je zasijalo sinje oko v vselem ognju. Zagorelo je oko podjetnega častnika, prešernega pesnika in nasmejanega modrijana. Pred menoj pa je sedel gospod direktor in mi ponudil stol.

Po dolgem času sva se spet pomenila o malce razigranem nastrojenju s prizvokom lahne ironije. Tako govori samo tisti, ki gleda že filozofsko mirno na ta svet in na ljudi.

Pavel Golia, direktor drame.

Skušnje se bodo skoraj pričele. Treba je bilo pohiteti.

«Rad bi izvedel, kateri komadi v začetku seziije objavljenega repertoarja se bodo še uprizorili?»

«Izmed iger objavljenega repertoarja je bilo naštudiranih doslej deset. Pripravljamo enajsto, in sicer Gogoljevega «Revizorja». Upam, da bomo spravili pod streho še dvoje gostovanj Zvonimira Rogoza, med drugim o «Hamletu», in uprizoritev Finžgarjevega igrokaza «Naša kri»»

«Kaj novega lahko pričakujemo izpod Vašega peresa? Za malčke, kaj o spominih ali o novem jutru po večernih sencah?»

«O sebi ne govorim rad. V prihodnji sezoni se mislim javiti z novimi igrami za staro in mlado in za gospode urednike kulturnih rubrik»»

«Težave in uspehi gospoda direktorja?»

«V slovenskega človeka je oče uspeh edini neopustni greh. Če z njim obremenjen si brez razlike, pa bodi najčistejšega načela, v obraz pljuvala ti bo vsa dežela. Veš, pismeni smo res, le brez omike. Nekoč si bodo še belili glave: Uspehi so mu delali težave?»

«Kako pa je z ansamblom? Kaj obeta pomladek?»

«Ansambel je junaški in zmaguje. Pomladek prihaja. Vrh tega upamo, da se vrnejo: Rogoz iz Prage, Stupica in Severjeva iz Beograda, Peček iz opere — in drugi.»

«Ali gospod direktor drame nima jubileja?»

«Jubileje prirejajo kulturnim delavcem ob koncu njih delovanja. Jaz sem še v začetku.»

«Kako se kaj razumeta poet in direktor v eni osebi?»

«Poet je ljubezniv, direktor moder, s poetom vodi dobre odnose,

pusteč vse igre mu čim prej čez oder. Zato poet mu spet priznanje daje.»

«Vaša bodoča pota?»

«Moja pota? Kam vodijo? Če pojde tako naprej — v penzijo, Peruzzi, dragi moj gospod. Nemški pregovor pravi: Viele Hunde sind des Hasen Tod.»

Skozi okno pisarne se je sunkoma tihotapilo marčevo sonce. Gospod direktor je smehljaje se vstal, in zdelo se mi je, da je bil ta smeh izraz duše moža, ki bo ostal kot poet do konca dni mlad. Seveda pred vrati gospoda direktorja pa stoji v dolgi vrsti do zob oboroženi novi narod in čaka...

Ne vem, katera gesla ima ta rod napisana na svojih bajnih ščitih. Toda doimim, da sta med temi gesli dva, po katerih je ves čas svojih dni delal in živel kapetan-poet Pavel Golia: Človeško dognana osebnost in humanistično pojmovanje lepote in resnice. Toda vse to in še nobles duha in prirojena manirnost povrh so baje le predsodki zlagane romantične dobe in dekadence okoli fin de siècle... Zdaj gre za juriš in za razpad starega sveta... In za izgraditev novega. Boljšega?!

Po stopnicah odhajajoč, si je dovolil sam zase skromno nasmejniti se tudi

Ivo Peruzzi.

Ina Slokanova:

Takrat spomladi

Takrat spomladi, ko se je na stari izživel breskvi, ki je rasla na Matjanovem vrtu, razcveto pet edinih in zadnjih rahlih rožnato nadahnjenih cvetov, se je Matija Jeran nepričakovano vrnil. Njegov prihod je razburil vso veliko staro stanovanjsko hišo, kjer so Jeranovi stanovali.

Ženske so se zbirale na hodniku pri vodovodu in stikale glave.

«Ste ga videli Jerana? Vrnil se je. Človek si ne bi bil mislil kaj takega. Kaj bo neki naredila Jeranka. Če bi bila pametna, bi mu pokazala vrata, dedcu nemarnemu, ki jo je pustil v najhujših časih samo s tremi drobnimi lačnimi črviči. Hja, moški, so vsi enaki. Liže se okrog tebe in ti natvezi kdo ve kaj vse, dokler te ne pridobi. Potem pa, ko se sirota zariješ v družinske skrbi, ko se ti od večnega garanja in razdajanja življenja otrokom život pretegne in prezgodaj ostari, pa zbogom ljuba moja, jaz te nisem vzel zato, da bi mi neprestano godla eno in isto pesem, kaj bomo jutri jedli in s čim bom kupila to in ono... Dosti je na svetu žensk.»

Tako so šepetaje razpravljale med seboj in se z lačno radovednostjo ozirale v vrata Jeranovega stanovanja. Zdaj, zdaj se bodo odprla, so si mislile, in Jeran bo spremljan od ženinih psov prifrčal čez prag. Toda to se ni zgodilo. Stara, že predavnimi leti zadnjič rjavo prepleškana vrata so ostala zaprta. Niti prepira ni bilo slišati skoznje.

«Morda je pa prinesel kaj denarja, potem bi bila Jeranka trapasta, če bi ga gonila od hiše», se je spomnila ena.

To se je zdelo vsem verjetno.

«Najbrž ste zadeli pravo, gospa. Denarja se človek dandanes pač ne more otepati, čeprav je še s tolikšno bridkostjo pridobljen. No, pa saj bomo zvedele...»

Sosede so se razšle.

Ona dva pa še vedno nista našla pravih besed, da bi se porazgovorila in povedala drug drugemu tisto, kar sta imela v mislih do besedice natanko določeno. Ko je Jeran pred dobre pol ure vstopil, je rekel samo, še preden je Jeranka od osuplosti utegnila odpreti usta:

«Tako, zdaj sem tukaj. Če hočeš, pozabi, kar je bilo in obema bo dobro.»

Tako je rekel, odložil pleten kovčeg, ki ga je prinesel s seboj, ob vratih na tla, potem pa je sedel na najbližji stol in se zadovoljno oddahnil, kakor da je zelo utrujen.

Marta je stala ob štedilniku in mu obračala hrbet. S kuhinico je nervozno nekaj mešala v ponvi in uporno molčala. «No seveda», samo to je utegnila reči, nato pa se ji je glas utrgal, ko je slišal zunaj na hodniku korake in šumenje vode. Sosede so radovedne na najin prepir, si je mislila in molčala. Tako je molčala še vedno, ko so sosede zunaj že davno odšle. Prej, ko je že začela, bi mu morda lahko povedala vso pridigo, kakor si jo je sestavila v teh šestih letih, ko ga ni bilo. Zdaj pa kar ni mogla iznova začeti. Misli so se ji zmedle. Vse v njej je drhtelo od čudnega vznemirjenja. Vedela je, da jo mož nepremično gleda. Njegov pogled jo je žgal in jo obenem prisilil, da je stala nepremično, le zgoraj se ji je život ritmično pregibal, ko je mešala jed. Zakaj nič ne reče, jo je jezilo čedalje huje. Zine naj, potem mu jih že našteje takšnih, kakršne je zaslužil.

V mislih se ji je razpletlo šest zadnjih let. Delo, delo, samo delo. Trpljenje in trpljenje. Martica, Anica in Videk so hoteli jesti, potrebovali so obleke. Vse jim je morala odkupiti ona sama s svojimi žulji in trpljenjem. On pa nič. Niti karte ni pisal v vseh šestih letih. Kakor da se je vrl v zemljo. Sosede so jo pomilovale, njej pa se je zdelo, da se ji skrivaj posmehujejo: sama je kriva, zakaj pa je bila takšna z možem. Če ima ženska še toliko skrbi, vseeno mora imeti za moža vsak čas prihranjeno kakšno dobro besedo in prijazen nasmehek. Ali vam kaj piše? so jo spraševale. Piše, se jim je zlagala, ko jo je zjezilo vse skupaj. Kaj pa vam piše, so bile radovedne. Eh, kaj, se jih je otresla: da dela in gara, kakor mi vsi. Nekaj časa so jo pustile v miru, potem pa so spet začele: Ali kaj piše, kdaj se misli vrniti? Seveda je iskala v mislih izgovor: vrne se, morda že prihodnje leto.

Tudi otroci so spraševali po njem, in njim je še težje odgovarjala. Hoteli so natanko vedeti, kdaj se vrne in zakaj je sploh odšel. Kakor da bi ji hoteli očitati njeno krivdo. To jo je jezilo in bolelo. Dostikrat je sanjala o njem. Ležal je poleg nje. Njegove roke so jo objemale, da se ji je razgorela vsa kri v žilah. Po takšnih sanjah je bila zjutraj kakor omotična, s silo je morala odganjati misli na moža. Toda čas je hitel. Leto je sledilo letu. Martica, Anica in Videk so rasli. Breme na njenih ramenih se je večalo in jo vedno huje tiščalo k tlom. Misel na moža je bledela. Vedela je, da se nikoli več ne vrne, zato je v njenih mislih začelo polagoma bledeti tudi vse ono, kar mu je ob vrnitvi grenkega mislila povedati. Sosede je niso več spraševale, in tudi otroci so začeli pozabljati nanj. Ona pa se je privadila garanju, kakor se privadi vprežna žival, ki nikoli ne pomisli, da nekateri živijo lepše, lažje življenje. Drugo leto bo Martica končala šolo. Po-

tem bosta delali obe. Tega se je zelo veselila. Delali bosta, da se bosta lahko Anica in Videk, ki sta zelo bistroumna, dalje šolala. In potem; to sta bili dve svetli zvezdici v njeni megleni bodočnosti, — ko se ta dva došolata, bo morda vsem lažje. Toda takrat bo ona že stara in onemogla in ne bo potrebovala ničesar drugega več kakor grob, da leže vanj in se odpočije za vselej.

Zdaj pa se je vse to, ki je bilo že tako lepo napeljavano in določeno, mahoma zmedlo: Matija se je vrnil. Vprežna žival, ki je tako dolgo sama morala vleči svoj voz skrbi in težav, je nenadno dobila tovariša. Kaj bi zdaj z njim, ko so ji ojeklenele mišice in je sama močna dovolj. Vrne naj se, od koder je prišel, in naj je ne moti in ne vznemirja več. Toda le zakaj mu tega ne more povedati. V grlu jo davi, ko hoče spregovoriti in kri v žilah jo skoraj peče. Tako čudno vznemirjena je, da jo je samo pred seboj skoraj sram.

Matija je vstal. Po kuhinji hodi. Zdaj bo spregovoril. Od strani se je ozrla po njem. Ustavil se je pri stari obledeli fotografiji otrok, ki visi nad koledarjem. Gleda jo, dolgo, nepremično.

«Zdaj so najbrž že zelo zrasli», pravi kakor sam sebi.

«Zrasli, kaj se pa ti za to brigaš», ji je trpko ušlo.

«Dostikrat sem mislil nanje in tudi nate,» Njegov glas je mehek, žalosten.

«O, seveda, to ti pa res lahko verjamem», pravi jedko. Najraje bi zatulila od jeze, planila vanj in ga udarila, pa si ne upa. Morda je še vedno katera od sosed zunaj in prisluškuje.

«Nič se ne lažem, Marta, res ne. Saj sem rekel, če moreš, pozabi, če ne moreš, pa spet grem. Samo otroke bi še rad videl. Vem, da nisem storil prav, toda drugače nisem mogel. Bolela me je vsa ta naša revščina in rvoje neprestane nosečnosti. Zaslužil bom, sem si mislil, in potem bomo začeli iznova in lepše. Pa sem zaslužil le toliko, kar sem sproti porabil. Zato nisem pisal. Toda pozabil nisem, Marta, na vas, prisežem ti. Dostikrat mi je bilo tako hudo, da sem jokal, nič me ni sram priznati. Potem pa nisem vzdržal več, in zdaj, Marta, me lahko poženeš. Šel bom in nikoli več me ne boste videli, ne ti in ne otroci.»

Stal je pri oknu in gledal ven. Pogled mu je obvisel na strehi sosednje hiše, kjer je košat bel golob gruleče dvoril golobici. Na levi se je videl ozek košček Matjanovega vrta, kjer je stara samotna breskev iztezala k soncu svoje slabotne veje. Sirota breskev, tudi nje se je dotaknil čas, je pomislil. Kako polna cvetja je bila takrat, ko sta se pred leti z Marto priselila semkaj. Drugo pa je bilo vse, kakor zdaj. Prav tako so se po strehi sosednje hiše sprehajali golobi. Hiša sama pa je bila prav tako umazano siva in mrka. Nekje spodaj, na dvorišču, ki si ga mogel videti le, če si odprl okno in se sklonil ven, pa so kakor vselej kričali otroci.

«Res, lepo znaš govoriti,» je rekla Marta čez čas in se krotila, da je govorila mirno, «le tistega pajaca, ki bi ti verjel, si boš moral naslikati sam.»

Sunkoma se je obrnil in stopil k njej.

«Marta, kaj govoriš? Če bi ti vedela, kaj sem vse pretrpel.»

«In če bi ti vedel, kaj sem pretrpela jaz,» mu je siknila prav v obraz.

«Saj vem, toda zdaj je tega tvojega trpljenja lahko konec, če hočeš. Delo si bom poiskal, ti boš pa lahko ostala doma. Nič več ti ne bo treba hoditi po hišah, no, Marta.»

Z naglo kretnjo ji je ovil roke okrog života in ji obraz obrnil k sebi. Za hip se je zastrmela v njegove zenice in se zazrla v njegove lepe črne lase, ki so jih na gosto preprezale bele niti. Osivel je, jo je spreletelo, torej le res ni mogel tako lahko preživeti ta čas. Njegov objem jo je bolel in žgal.

Odsunila je njegov obraz, ki se je približal k njenemu, in siknila:

«Pusti me in pojdi, slišiš, pojdi!»

Svojih besed pa se je v hipu pokesala. Matija jo je takoj izpustil, pograbil kovčeg in klobuk ter stopil k vratom. Skočila je k vratom in položila roko na kljuko.

«Počakaj, nočem, da bi me sosede opravljale, da sem te zapodila. Vsak čas morajo priti otroci iz šole. Počakaj jih, potem lahko greš, če hočeš.»

Sedel je in jo gledal, kako je z nervozno naglico nosila krožnike na mizo. Dolgo je brskala v kredenci, da je našla še peti krožnik, tisti, ki je bil najbolj globok, iz katerega je včasih jedel on. Skrbno kakor vse druge, ga je splaknila s toplo vodo in ga postavila na mizo. Matija se je nasmehnil. Zdelo se mu je, da bere v njenem srcu, ki je kljub vsemu veselo njegove vrnitve. Saj se v vsem vidi to. V vseh teh njenih nervoznih sunkovitih kretnjah in gibih njenega visokega krepkega života. Lepa, zrela žena je Marta in dobra. O, Matija jo pozna.

Tedaj je spodaj v veži zazvenel otroški smeh, zatopotalo je na stopnicah, potem pa so se vrata sunkoma odprla.

Martica, Anica in Videk so zardeli in veseli pridrveli v kuhinjo. Martica je prva zagledala očeta.

«Mama...» ji je glas zamrl. Molče se je spogledala z materjo. Ta pa je hitela nalivati juho v skledo in je rekla samo:

«Otroci, ata se je vrnil.»

«Ata!»

Martica, Videk in Anica so se za trenutek oklevajoče zastrmeli v moža, ki je sedel pri mizi. Misel nanj je bila z leti že tako obledela v njihovih srcih. Prva se je znašla Marta. Pognala se je k očetu in se ga oklenila krog vratu.

«Ata, da si res prišel? To je prav. Ampak zdaj ne smeš več oditi, veš.»

Matija je pomolčal. Njegov pogled je iskal Martinih oči. Ko so se mirno, spokojno zazrle v njegove, se je nasmehnil in rekel:

«Ne, otroci, zdaj ne grem nikamor več. Za vselej bom ostal pri vas.»

Marta je molčala in se globoko sklonila nad štedilnik.

Vsem je bilo, kakor da se je veselo pomladno sonce s svojimi zlatimi toplimi rokami dotipalo prav do srede njihovih src.

Vedno zadovoljen

Vedno biti zadovoljen..., to ni mogoče, pravijo črnogledci, pesimisti. Toda kaj ima črnogledci od tega, da je večno nezadovoljen s svetom, z ljudmi in s stvarmi? Kvečjemu to, da lahko reče v skrajnem primeru: «Spet sem imel enkrat prav.»

Ali pa res kdo misli, da odtehta to neštete meglene ure, v katerih je črnogledci neskončno nesrečen, v katerih slabi njegova delovna sila in se mora slednjič revež spustiti v brezupen boj z zmanjšano močjo?

Vedno zadovoljen...

To je prav, to je nazor optimista, ki ne prebota upa, ki ni nikoli razočaran, ki je srečen.

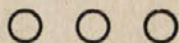
Nič šale!

Vedno zadovoljen... To je zlata, večna modrost.

To je studenec, ki se nikoli ne skali, ki nas ob vsaki uri osveži.

In zato: Naj pride, kar hoče, bodi odslej optimist, ne govori: To ni mogoče!

To je zelo mogoče, k temu se lahko vsak vzgoji. Otri si oči in pogledaj okrog sebe: ves svet je poln čudežev...

SKODELICA SLADNE KAVE JE SKODELICA ZDRAVJA!

Kneippova
SLADNA KAVA

Louis E. Bisch:

Živčni bolniki

V vsaki normalni človeški družbi je položaj bolnega človeka v družbi zelo težaven, ker mora vse življenje prenašati razne žalitve.

Takšen človek se ne prisposablja običnim pravilom skupnega življenja. Tudi pove malo tega, kar čuti. Zato ostaja to v njegovi notranjosti, se lomi tam in kipi, od časa do časa pa izbruhne, eksplodira. Takšne eksplozije so znak nerazumevanja. Pogosto povzročijo glavobol, močnejše utripanje srca in motnje v prebavi.

Živčno bolan človek, ki se zaveda, da se njegova duševna dejavnost temeljito razlikuje od duševnih dogajanj drugih ljudi, se muči z nepotrebnimi predstavami in blodnimi domišljijami. On se brez prestanka bori, da bi samega sebe prisilil, da bi mislil, čutil in delal tako kakor normalni ljudje, ki ga obkrožajo. Toda on v tem greši. Namesto tega bi moral spoznati in razumeti, da stoji tudi duševno nad običajnim človekom. On se ne prebota notranje bojuje sam s seboj. Normalni ljudje slabo razumejo živčno bolne, toda živčno bolni sami sebe sploh ne razumejo.

Normalni ljudje pravijo, da so živčni bolniki čudaški in naduti.

Mnogi moški in mnoge ženske so več ali manj občutljivi, hitro se užalijo, se vdaajo blodni domišljiji in občutku manjvrednosti. Drugi so spet potrti in bojazljivi, nimajo poguma, slabo spijo, ne morejo svojih misli zbrati itd. Če vidimo ljudi, ki se bojijo zaprtega prostora, odprte prostrane ravnine itd., ali ljudi, ki niso zadovoljni, dokler se nekolikokrat ne slečejo in spet oblečejo, ki se stalno mučijo s samomorilskimi mislimi, ki menijo, da lahko vsak čas zblazniijo, so to nedvomno živčno bolni ljudje. Ako bi živčno bolni človek sam sebi priznal, da ni manj vreden, ampak več vreden kakor normalni ljudje, da je sposoben za srečno življenje, bi vsekakor živel boljše življenje. Doktor Josef Kolins je rekel v svojem predavanju v «Neurološkem zavodu» v New Yorku: «Ne bojte se spoznanja, da boste živčno bolni, saj boste potem pripadali tisti vzvišeni rodovini ljudij, ki so sol človeštva. Vse velike reči, ki so bile kdaj izvršene na naši zemlji, so izvršili živčno bolni.» Naš svet ima že dovolj normalnih ljudi, njemu je treba danes več živčno bolnih.

Suha usta, ko se zbudite!

Kako lahko se to odpravi. Vzemite, takoj ko vstanete, za jutranjo nego zob in ust zobno pasto Chlorodont. Ta zobna pasta ne samo da osvežuje in čisti, ampak vsebuje tudi kisikovo sol, ki s prijetnim draženjem izziva žleze slinavke, da izločajo obilnejšo slino, in tako skrbi Chlorodont na najbolj naraven način za čiščenje ust.

Zobna pasta
Chlorodont

M·A·N·

DIESEL

tovorni avtomobili

„DESA“ D. Z O. Z.

OPEL *osebni avtomobili*

OPEL - BLITZ

tovorni avtomobili

„BEKA“ D. Z O. Z.

Avtomobili na skladišču.

L J U B L J A N A , C E L O V Š K A C E S T A 3 8

Prozorno Pelikan nalivno pero

*Če hočeš
komu kaj pokloniti,
pokloni Pelikan!*

Dekletce iz kolonije

«Samo zaradi nje smo prišli iz mesta sem», pravi gospa S. in mi s palcem kaže Cvetko. Ta pa pridno pobira perilo in kljuke, ki jih je veter pometal z vrvi po tleh. «Če bi bili njo prej kdaj videli, bi ne bili dali počenega groša za njeno življenje. S sedmimi meseci je prišla na svet, dozorela je pod steklom in med vato. Ko sel prišla z njo s klinike v senčno stanovanje, se je venomer drla. — Kaj hočem reči? Pohišstva še nismo prav razstavili po novem stanovanju tu v koloniji, že je ležala Cvetka v vozičku na vrtu, na soncu, in se ni več zadržala. Samo kadar smo na vozičku dvignili zagrinjalo, se je začela dreti. Kaj le vidi tak otročiček na nebu? Saj spala ni. Samo oči je imela vedno odprte in kar v zrak je gledala... Ne, v resnici se imenuje Jelka. Cvetka ji vsi pravijo samo zato, ker jo je mlekar tako krstil...»

Cvetka je samo navidezno zaposlena in venomer prisluškuje najinemu pogovoru. Njene živahne, globoke sinje oči se mi prebrisano posmehnejo, kakor da hoče reči: saj vse skupaj ni bilo tako divje. S tem hoče zmanjšati verodostojnost obširnega in dramatičnega poročila o njenem dosedanem življenju, kakor mi ga sporoča njena

mati, prijazno sosedsko naslonjena na vrtno ograjo.

«In letos pojde v šolo», tako se konča mamino poročilo.

Cvetka vlačí perilo in kljuke skupaj in jih z vzdihom meče v košaro. Sama omemba šole vzbuja v njej trpko čustvo: tu moraš pri miru sedeti. Zato zveni «šola» v njenih ušesih tuje in neprijetno, kajti Cvetka ne zna mirovati. Ves svet je tu v koloniji osvojila v en mah, povsod gospoduje neovirano, povsod jo najdete, in nikjer je ni. Zdajci jo morda ugledate v trgovini, oboroženo z mrežo in denarnico ali knjižico. Da, in kadar se ona takole pojavi v trgovini, takrat se ji smehljajo vsi od gospoda šefa do vajencea: «No, Cvetka, kaj bo pa danes dobrega?» In medtem ko ji zlagajo njeno blago v mrežo, stoji Cvetka že zunaj pri vhodu ob visokem, zavijajočem psu, ga brez strahu boža in tolaži:

«Počakaj malo, gospa pride takoj in te odveže.»

In ko gre potem proti domu, se ustavi pri trafikantu, ki ji stisne pod pazduho kak zvezek s slikami, ali pa dobi kakšne podobice. Močno obložena, stopica proti domu. Tam nekje zapira verižica pot. Tam se Cvetka še enkrat ustavi in položi mrežo na travo. «Treba se je malo poučkat.» Previdno sede na verigo, dvigne nožice, krilce zaplapola, veriga zacvili, in Cvetki je

veselje razlito po obrazu: «Glejte, kako visoko se lahko uječkam!»

«Cvetka, Cvetka!» kliče zategel glas. Takoj je Cvetka spet vsa pripravljena. Drobni nosček išče naokrog po pročelju hiše. Zdajci pogleda skozi okno obraz stare gospe Čežanove. In že prileti nekaj z viška. Metulj? Snežinka? Ne, v papir zaviti denar. Cvetka mora takoj po kruh: «Pa ne preveč zapečenega, Cvetka!»

Cvetka stisne denar v pest. Zbere blago, časopis in slike in hiti domov. Kmalu nato stoji vsa zasopihana pri peku in zahteva kruh: «Toda ne preveč zapečenega!» Pa pozabi oditi domov, kajti zgodi se nekaj, kar jo navda z grozo in občudovanjem. S sesalko za prah tako rekoč obirajo ose, cel polk os po izložbah, kjer je toliko vabljivega peciva.

«Kaj pa napravite s temi nebeškimi kozicami?» vpraša Cvetka.

«Z nebeškimi kozicami?» Vsa trgovina se smeje. «To so vendar ose, Cvetka!» No, vseeno Cvetka jih je pač po svoje krstila za nebeške kozice. In zdaj bi rada vedela, ali so takoj mrtve, ko jih zrak potegne v tisto svetlo nikljusto cev, ali pa so le na pol mrtve. Če niso popolnoma mrtve, potem bi Cvetka tam zunaj trgovine prevrnila bobenček, v katerem so nabrane. «Te ne delajo nič hudega, samo če jih zje-

ziš, pičijo», — pravi Cvetka. Ne morejo ji ustreči, in Cvetka odrine precej žalostna. Prijazno jo kličejo veliki in mali prijatelji, toda ona se zanje ne zmeni. Tudi ni pri volji, da bi prodajalcu sadja pomagala raznašati češplje po hišah. Ne, nebeške kozice in njihov sramoten pogin ji vrtajo po glavi. Brez pravega veselja vzame tisti košček čokolade, ki ga dobi zato, ker je šla k peku po kruh. Potem stoji brez dela ob plotu in gleda po asfaltiranih stezicah, ki se vijejo po koloniji. Stezice se razhajajo in spet spletajo.

Toda že popoldne je Cvetka z drugimi otroki na travniku. Prekopčuje se in se zna plaziti kakor malokdo drug. Zviije se tako, da vtakne glavo med noge, med belima golima nožicama se smehlja njen obrazek. «Beel» se kakor falotek zareži. Že spet je pravcata ulična potepinka, ki mi zmagovalno in ponosno kaže svoje prirojene akrobatske sposobnosti.

Ilza Molzahnova.

Tiskarski škrt

je v marčevi številki «Prijatelj» zmešal konec spominskemu članku, posvečenemu $\dagger$ dr. Pavlu Grošlju. Zadnji odstavek se mora pravilno glasiti: «Profesor Pavle Grošelj je v Panteonu slovenskih zaslužnih mož zasedel častno mesto ob Franu Erjavcu.»

Prosimo, pogledajte, če imate polletno naročnino din 32.— za «Prijatelja» že plačano. Ako še niste nakazali, prosimo, nakažite še dancs. Poštno položnico dobite pri vsakem poštnem uradu, na katero zapišete «Prijatelj», uprava, Ljubljana, števil. 16.104.

Rebernik
PLESKAR
LIČAR IN SOBOSLIKAR

«PRIJATELJ» izhaja vsakega 15. v mesecu. Rokopisi se ne vračajo. Naročnina je: letno 12 števil revije «PRIJATELJ» in priloga «Za pridne roke» din 62.—. Če se plačuje v obrokih, je četrtletna naročnina din 17.—. — Odgovorni urednik Emil Podkrajšek v Ljubljani. Za prilogo «Za pridne roke» odgovarja Rija Podkrajšek. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8/1. Tel. 21-32.

Tisk Delniške tiskarne d. d. v Ljubljani. Za tiskarno odgovoren Franc Pintar.

Plešasti očka.

«Milka, ti imaš lepe laske. Gotovo jih imaš po mami.»

«Menda ne, teta, ampak po očki; mama svoje še zmeraj ima.»

Juha.

«Tole juho moraš pojesti, Elica; drugi otroci bi bili veseli, če bi je imeli le polovico.»

«Jaz tudi, mama.»

Pri računstvu.

«No, Jožek, če bi ti jaz dal šest jabolk in bi jih ti moral v enakem številu razdeliti med sebe in sestro, koliko jabolk bi ji dal?»

«Dve, gospod učitelj.»

«Ampak, ampak, kaj ne znaš računati in šteti?»

«Jaz že, toda ona ne, gospod učitelj.»

Škotska.

Ravnatelj nekega londonskega hotela je zjutraj videl, da snaži služabnik par čevljev kar na hodniku, čeprav je bil on to izrecno prepovedal. Jezno zakriči nanj.

«Ne morem drugače, gospod ravnatelj, pravi služabnik. «To so čevlji nekega gospoda iz Škotske, in ta jih ima znotraj v sobi privezane za trakove!»

Proti zaprtju

Oglas reg. S. br. 3236 dne 19. II. 1936

Pojasnilo.

«Janko, kako je to, da se ti pišeš Kmet, tvoja mati pa Grivec?»

«Mama se je še enkrat poročila, jaz pa ne.»

Lili in Loli.

«Danes sem videla nekaj čudovitega,» se navdušuje Lili, «spredaj kača, zadaj krokodil.»

«Res? V živalskem vrtu?» se čudi Loli.

«Ne — v izložbi čevljev,» meni Lili.

Pri pouku o higieni.

Gospod profesor vpraša učenko:

«Zakaj moramo torej vedno imeti stanovanje čisto in snažno?»

«Ker nas lahko vsak trenutek kdo obišče, gospod profesor.»

Sladokusec.

Mlada dama se približa gospodu N., ki se sprehaja s svojim psom: «Prosim, vaš pes me je pravkar v nogo vgriznil!» «Tak sladkusec!» je rekel gospod N. in se udvorljivo priklonil.

Dobro je vprašal.

«Toda fant, kako pa spet ješ? Moral te bom dati v kak zavod, da se boš naučil lepega vedenja!»

«Ali se ga doma ne morem učiti, očka?»

BODIMO ZAVEDNE!

(Začetek je na str. 131.)

čilo svoje matere, ki je bila morda samo preprosta kmečka žena, pa je izročilo slovenske besede spoštovala in cenila kakor božje ime!

In končno še naša obleka. Tudi pri izbiri te moramo upoštevati svoje slovansko poreklo. Ne smemo slepo ubogati modnih diktatorjev, ki nam med vzorci dostikrat vrinejo kaj takšnega, kar je naravnost v nasprotju z našo narodnostjo. Tako na račun naše brezbriznosti in modne zaslepljenosti nevede in nehotе delamo reklamo za tujo robo, na naše domače prekrasne narodne vzorce pa pozabljam. Ali je potem kaj čudnega, če se nam tujei posmehujejo?

To se mora končati. Ljubezen do domovine zahteva to od nas. Zavržimo tujo navlako in zahtevajmo modo naših domačih narodnih oblek. Prekrasni narodni vzorci, s katerimi so krasile svoje obleke naše zavedne prababice in babice, morajo iz skrinj in iz pozabe. V naši oblačilnici naj bo vsaj nekaj oblek z izvezenimi slovanskimi narodnimi vzorci. Ni treba, da bi vezle samo platnene obleke za vsakdanjo rabo. Tudi naše praznične obleke in bluže iz svile in drugih tankih tkanin naj bodo okrašene z našim narodnim vezom. Prav tako tudi obleke naših otrok.

Tako bomo najlepše dokazale vsem, da smo slovanske žene zavedne in neodvisne in bomo vselej in povsod zvesto izpolnjevale svoje življenjsko poslanstvo: ohranjale bomo neoskrnjen svoj materni jezik in neomajno narodno zavednost.

MALENKOSTI

◆ O VELIKIH LJUDEH ◆

Bautru, knjižničar francoskega vladarja Franca I., je bil poslan v Španijo, da bi študiral tamošnje knjižnice.

Posebno ga je navdušila eskorialska knjižnica. V vodji te knjižnice pa je spoznal moža, na katerega je postal pozoren zaradi njegove neverjetne plitvosti v znanstvenih rečeh.

Ko je bil Bautru nekaj dni pozneje predstavljen španskemu kralju in ga je ta vprašal, kako mu je ugajala knjižnica, je odgovoril:

«To je čudovita zbirka, Veličanstvo. Vodja knjižnice je prav poseben mož, ki bi zaslužil, da bi postal finančni minister.»

«Pa zakaj, prijatelj?» je vprašal kralj, presenečen.

«Ker si ni ničesar osvojil iz zakladov toliko knjig, se mu pač tudi finance lahko zaupajo.»

*

Brusquet, zdravnik na dvoru francoskega kralja Franca II., je slovel po svojih šalah in po svojem smelem zdravljenju. Nekaj časa je bolnike zdravil na čisto nov način, ki je bil nanj ponosen, toda največ njegovih bolnikov je umrlo.

Kralj se je zgražal in je Brusqueta pozval pred sodišče, kjer je bil zdravnik obsojen v smrt na vešalih. Prosil je kralja za milost. Kralj mu je bil milosten v toliko, da mu je dovolil, naj si sam izbere način svoje smrti.

«Hvala, gospod!» je dejal. «Hočem umreti za starostno onemoglostjo.»

Kralj se je smejal, a uslišal je njegovo prošnjo.

*

Doktor South, dvorni kaplan angleškega kralja Karla II., je spet nekoč pridigal pred dvorom in je med govorom opazil, da večina poslušalcev dremlje. Zdajci je izpremenil svoj pridigerski glas in je poklical večkrat zaporedoma vojvodo Lauderdalea. Ko je le-ta slednjič vendarle slišal in celo vstal, je rekel South državniku:

«Oprostite, lord, da vas motim. Hotel sem vas samo prositi, naj ne smrčite tako na glas, ker bi se utegnil prebuditi kralj.»

*

Charles Gounod ni mogel nikoli trpeti bahavosti svojih učencev. Kadar je videl, da je kdo izmed njih prav samozavestno govoril o sebi in svojem znanju, mu je navadno zabrusil v obraz:

«Ko sem bil v vaši starosti, prijatelj, sem bil prav tako domišljav kakor vi. Takrat sta bila za mene samo dva komponista: jaz in Mozart! V poznejših letih sem govoril že drugače, namreč: Mozart in jaz. — In danes pravim samo še: Mozart...!»

*Mislili so, da je
Majdkina oblekca
bela...*

**...dokler ji ni stric obrisal
solz s svojim robcem –
opranim z Radionom!**

Tudi Vi, ki niste več novinka v gospodinjstvu, mislite morda, da je Vaše perilo belo. Primerjajte ga pa enkrat s perilom, opranim z Radionom. Razloček je očiten ter Vas bo prepričal: z navadnimi sredstvi oprano perilo izgleda sivkasto v primeri s perilom, opranim z Radionom. Nič čudnega: navadna pralna sredstva samo površno odpravijo nesnago, medtem ko kisikovi mehurički skupaj s peno dobrega Schichtovega mila, ki ga vsebuje Radion, prodirajo skozi tkanino in jo operejo tako, da postane Schichtov »Radion-bela«. Uporabite pri prihodnjem pranju perila Radion, pa ne boste nikoli več uporabljali kakršnegakoli drugega pralnega sredstva!

**Schichtov
RADION
pere sam**

Prišla bo pomlad...

Že sedaj nabavite zase in za Vašo družino spomladanske obleke, površnike in plašče. Velika izbira modnega blaga. Modni vzorci. Oglejte si zalogo pri velemanufakturi

Poseben oddelek za
linolej, preproge, zastore itd.

A. & E. Škaberne
Ljubljana